

PER MAIL VERZENDEN

Naar: [REDACTED]

Onderwerp **Woo-besluit**
Uw kenmerk
Ons kenmerk [REDACTED]
Dienst **Veiligheidsdomein**
Sector **Juridische- en Veiligheidszaken (JVZ)**
Contact **14-058, [REDACTED]**
Bijlagen **Bezwaarbijsluit**
Datum **26 september 2024**

Geachte heer [REDACTED],

Aanleiding

Bij verzoek van 4 augustus 2024 heeft u met een beroep op de Wet open overheid (Woo) gevraagd om verstrekking van de documentatie rondom het integriteitsonderzoek tegen het raadslid van GroenLinks, genaamd Pim Astro.

Meer specifiek vraagt u om het volgende:

1. De melding van de Politie van 4 juni 2024 aan de burgemeester over het incident te Baard;
2. Het schriftelijke resultaat van de beoordeling van de burgemeester dat de melding van de politie een mogelijke integriteitsschending betrof;
3. De uitnodiging aan raadslid Pim Astro voor een gesprek/vooronderzoek op 11 juli 2024;
4. Het verslag van het gesprek/vooronderzoek op 11 juli 2024;
5. Het advies van de integriteitscoördinator c.q. een externe deskundige;
6. Het contact tussen de burgemeester en de griffier (e-mail, WhatsApp en overige) over het integriteitsonderzoek jegens raadslid Pim Astro;
7. Het contact tussen de burgemeester, de griffier en/of het Steunpunt Integriteit Politieke Ambtsdragers (e-mail, WhatsApp en overige) over het integriteitsonderzoek jegens raadslid Pim Astro;
8. Het contact tussen de burgemeester, de griffier en/of het raadslid Pim Astro zelf (e-mail, WhatsApp en overige) over de kwestie, waaruit onder meer blijkt dat raadslid Pim Astro de schending van de gedragscode heeft erkend;
9. Het contact tussen de burgemeester, de griffier en/of de fractievoorzitters over het integriteitsonderzoek naar raadslid Pim Astro;
10. Het contact tussen de burgemeester, griffier en/of de afdeling persvoorlichting (e-mail, WhatsApp en overige) over het integriteitsonderzoek naar raadslid Pim Astro;
11. Het besluit tot aanstelling van een integriteitscoördinator.

Besluit

Wij hebben besloten om uw verzoek gedeeltelijk toe te wijzen en gedeeltelijk af te wijzen. Hieronder leest u daar meer over.

Afwijzing wegens niet-aanwezigheid documenten

Er is geen schriftelijk resultaat van de beoordeling van de burgemeester dat de melding van de Politie een mogelijke integriteitsschending betrof (verzoekpunt 2). Nu hiervan geen document is, kunnen wij die logischerwijs ook niet verstrekken en/of openbaar maken. Eveneens niet aanwezig is de uitnodiging aan het raadslid in kwestie voor een gesprek op 11 juli 2023 (verzoekpunt 3). Dit omdat het raadslid door de griffier telefonisch is uitgenodigd. Ook het advies van de integriteitscoördinator c.q. een externe deskundige berust niet bij ons (verzoekpunt 5), omdat het advies door de integriteitscoördinator mondeling gegeven is. Daardoor is verstrekking en openbaarmaking onmogelijk. In casu is het Steunpunt Integriteit Politieke Ambtsdragers niet ingeschakeld (verzoekpunt 7). Nu er geen contact heeft plaatsgevonden, is het verstrekken en openbaar maken van communicatie op dit punt niet mogelijk. Tot slot bestaat er geen aanstellingsbesluit van de integriteitscoördinator (verzoekpunt 11). Wel is de rol van de integriteitscoördinator beschreven in het geactualiseerde Integriteitsbeleid ambtelijke organisatie 2024. De beschreven rol is dus geformaliseerd. Dit beleid is daarom zekerheidshalve bijgevoegd (inventarislijst nr. 1).

(Gedeeltelijke) toewijzing

In verzoekpunt 1 verzoekt u om de melding van de Politie aan de burgemeester over het incident te Baard. De aanwezige documentatie treft u in de inventarislijst onder nr. 2. Dit betreft mailverkeer en een mutatie. De mutatie is echter in zijn geheel geanonimiseerd op grond van de Wet politiegegevens (hierna te noemen: Wpg). Verder heeft de Politie de burgemeester op 18 juli via WhatsApp geïnformeerd over het feit dat er in de media geschreven is over het incident te Baard. Dit bericht is opgenomen in de inventarislijst onder nr. 3.

Middels verzoekpunt 4 vraagt u om het verslag van het gesprek op 11 juli 2024. De ondertekende versie daarvan kunt u terugvinden in de inventarislijst onder nr. 4.

In verzoekpunt 6 verzoekt u om de communicatie tussen de burgemeester en de griffier over het integriteitsonderzoek naar raadslid Pim Astro. Op 11 en 12 juli 2024 is hierover contact geweest via WhatsApp. De schermafbeeldingen hiervan zijn bijgevoegd (inventarislijst nr. 5). De mail van de griffier naar de burgemeester naar aanleiding van het incident treft u op de inventarislijst onder nr. 6 (inclusief bijlage van de mail). Een deel van de mail wordt niet verstrekt, omdat het een persoonlijke beleidsopvatting bevat op grond van artikel 5.2 Woo (zie ook: Juridisch kader). Het mailverkeer tussen de griffier en de burgemeester naar aanleiding van het gesprek met het raadslid in kwestie is eveneens bijgevoegd onder nr. 6. De bijlagen waarover in het mailverkeer wordt gesproken (gespreksverslag), zijn niet bijgevoegd. Dit omdat de documenten werkversies/concepten betreffen. De definitieve versie van het gespreksverslag is, zoals reeds vermeld onder inventarislijst nr. 4, uiteraard wel bijgevoegd.

In verzoekpunt 8 vraagt u om het contact tussen de burgemeester met de griffier en/of het raadslid in kwestie zelf. U vindt - zoals reeds vermeld - in de

inventarislijst onder nr. 4 het ondertekende gespreksverslag. Dit betreft een verslag van een gesprek dat heeft plaatsgevonden tussen de burgemeester, de griffier en het betrokken raadslid. Verder heeft het raadslid in kwestie de burgemeester op 17 juli 2024 een WhatsApp-bericht gestuurd. Een schermafbeelding hiervan is bijgevoegd op de inventarislijst onder nr. 7.

In verzoekpunt 9 verzoekt u om de communicatie tussen de burgemeester, de griffier en/of de fractievoorzitters. In de inventarislijst treft u onder nr. 9 de brief waarmee het raadslid de gemeenteraad heeft geïnformeerd.

In verzoekpunt 10 vraagt u om het contact tussen de burgemeester, griffier en/of afdeling persvoorlichting aangaande het integriteitsonderzoek. Over het incident te Baard zijn twee persvragen binnengekomen. Deze treft u in de inventarislijst onder nr. 10. De persvragen zijn telefonisch afgehandeld. Nu er geen schriftelijke communicatie aanwezig is rondom de afhandeling van de persvragen, wordt verzoekpunt 10 op dat onderdeel (gedeeltelijk) afgewezen. Immers, de beantwoording en/of bestuurlijke afstemming kunnen simpelweg niet worden verstrekt, nu deze niet schriftelijk aanwezig zijn. Wel is een tabel bijgevoegd waaruit blijkt dat afhandeling telefonisch heeft plaatsgevonden (inventarislijst nr. 11).

Verder zijn er nog een aantal documenten die niet strikt onder één verzoekpunt zijn te schalen, omdat ze (gedeeltelijk) onder meerdere punten vallen. Dit betreft:

- Het mailverkeer tussen de griffier en de integriteitscoördinator van de gemeente Leeuwarden, waarbij de burgemeester in de CC is meegenomen. Dit mailverkeer treft u op de inventarislijst onder nr. 12. In het mailverkeer wordt over een bijlage gesproken. Deze bijlage bevat de werkversie van de informerende brief aan de gemeenteraad, welke - zoals reeds is vermeld - is opgenomen onder nr. 9 van de inventarislijst.
- De mail van de griffier aan o.a. het raadslid in kwestie en een ander raadslid. De bijlage betreft wederom de informerende brief aan de gemeenteraad, waarvan de eindversie is opgenomen onder nr. 9 van de inventarislijst.
- De mail van de griffier (nr. 14 inventarislijst) waarmee hij de informerende brief (zie wederom inventarislijst nr. 9) met de raadsleden deelt.
- Een mail van de griffie (inventarislijst nr. 15) waarin de definitieve versie van de informerende brief aan de raad (inventarislijst nr. 9) met de integriteitscoördinator wordt gedeeld.
- Een mail van de griffie (inventarislijst nr. 16) waarin de definitieve versie van de informerende brief aan de raad (inventarislijst nr. 9) met de Politie wordt gedeeld.

Juridisch kader

U heeft een verzoek ingediend op grond van de Wet open overheid (hierna: Woo). Ingevolge artikel 1.1 Woo heeft eenieder recht op toegang tot publieke informatie, zonder daartoe een belang te hoeven stellen, behoudens bij de Woo gestelde beperkingen. Op grond van artikel 4.1, eerste lid van de Woo kan een ieder een verzoek om publieke informatie richten tot een bestuursorgaan of een onder verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan werkzame instelling, dienst of bedrijf.

Op grond van artikel 2.1 van de Woo dient onder ‘publieke informatie’ te worden verstaan: informatie neergelegd in documenten die berusten bij een orgaan, persoon of college als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, of informatie die krachtens artikel 2.3 door een bestuursorgaan kan worden gevorderd.

In artikel 2.5 van de Woo is bepaald dat bij de toepassing van deze wet wordt uitgegaan van het algemeen belang van openbaarheid van publieke informatie voor de democratische samenleving.

Ingevolge artikel 2.4, derde lid van de Woo openbaart het bestuursorgaan, indien het overeenkomstig deze wet informatie openbaar maakt, op zodanige wijze dat de belanghebbende en belangstellende burger zoveel mogelijk wordt bereikt en op de volgende algemeen toegankelijke wijze:

- a. In elektronische vorm in een machinaal leesbaar open formaat, samen met de metadata;
- b. of, indien verstrekking in een machinaal leesbaar open formaat redelijkerwijs niet gevegd kan worden, in andere elektronisch doorzoekbare vorm;
- c. of, indien elektronische verschaffing redelijkerwijs niet gevegd kan worden, door verstrekking van een kopie van de letterlijke inhoud ervan in andere vorm te verstrekken;
- d. of, indien verstrekking van een kopie of de letterlijke inhoud redelijkerwijs niet gevegd kan worden, door een uittreksel of een samenvatting van de inhoud te geven, inlichtingen daaruit te verschaffen of door terinzagelegging.

Ingevolge artikel 5.1, eerste lid van de Woo blijft het openbaar maken van informatie ingevolge deze wet achterwege indien er sprake is van een in dit artikel genoemde situatie. Ingevolge artikel 5.1, tweede lid van de Woo blijft het openbaar maken van informatie eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen een in dit artikel genoemd belang.

Het openbaar maken van informatie blijft eveneens achterwege in het geval dat het belang van openbaarheid niet opweegt tegen het in artikel 5.2 van de Woo genoemd belang. Uit voornoemde bepaling blijkt dat geen informatie wordt verstrekt over persoonlijke beleidsopvattingen. Daaronder wordt, zo blijkt uit lid 1, verstaan ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad, niet zijnde feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter. Uit het tweede lid blijkt dat in sommige gevallen de persoonlijke beleidsopvattingen wel degelijk kunnen worden verstrekt, maar in dat geval dient de opvatting niet herleidbaar te zijn tot een persoon. In onderhavige zaak is dat niet mogelijk, nu specifiek gevraagd wordt om communicatie tussen de griffier en de burgemeester (inventarislijst nr. 6). De communicatie is dus te allen tijde te herleiden tot een persoon. Bovendien is er geen sprake van formele bestuurlijke besluitvorming in de zin van het derde lid.

Uit vaste rechtspraak van de Afdeling van de Raad van State blijkt dat een bestuursorgaan geen vervaardigingsplicht heeft. Er bestaat zodoende geen verplichting om gegevens te vervaardigen die niet in bestaande documenten zijn neergelegd. De Woo ziet op openbaarmaking van bestaande documenten of informatie (zie bijvoorbeeld ECLI:NL:RVS:2021:781 en ECLI:NL:RVS:2024:1066).

Het mutatie­rapport is zoals gezegd geanonimiseerd. Dit omdat het rapport in zijn geheel bestaat uit politiegegevens. In de bijlage van artikel 8.8 Woo is bepaald dat de artikelen 3, derde lid en 7 van de Wpg worden aangemerkt als een bijzondere openbaarmakingsregeling die afwijkt van de werking van de Woo. Deze artikelen zien op de verwerking van politiegegevens. Op politiegegevens ziet de Woo dus niet.

Verstrekking

Dit besluit zenden wij u toe via het bij ons bekende e-mailadres.

Bezwaar

Indien u het niet eens bent met dit besluit kunt u daartegen bezwaar maken. Wij verwijzen u kortheidshalve naar de bezwaarclausule (Bijlage 1) bij dit besluit.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Leeuwarden,
namens dezen,

mr. W.J. Borghardt,
sectormanager Juridische- en Veiligheidszaken

Onder deze brief treft u geen handtekening aan. Meer informatie:
<https://www.leeuwarden.nl/digitalepost>

BIJLAGE 1: Inventarislijst

Nr.	Datum	Omschrijving document	Bijlage	Van	Aan
1	Januari 2024	Integriteitsbeleid ambtelijke organisatie 2024	1	-	-
2 ¹	Divers	Mailverkeer Politie, burgemeester en Dorpsbelang ² Mailverkeer Politie en burgemeester Mutatierapport Politie (bijlage bij voornoemd mailverkeer)	3	Politie, Burgemeester, Dorpsbelang	Politie, Burgemeester, Dorpsbelang
3	18 juli 2024	WhatsApp-bericht van Politie aan burgemeester over media aandacht incident raadslid te Baard	1	Politie	Burgemeester
4	11 juli 2024	Gespreksverslag tussen burgemeester, griffier en raadslid	1	-	-
5	9 juli, 11 juli en 12 juli 2024	WhatsApp-bericht van griffier aan burgemeester aangaande uitnodiging gesprek WhatsApp-bericht van griffier over contact raadslid en gespreksverslag WhatsApp-bericht van griffier aan burgemeester over mail	2	Burgemeester en griffier	Burgemeester en griffier
6	8 juli 2024 e.v.	Mail van griffier naar burgemeester n.a.v. incident te Baard	2	Griffier	Burgemeester

¹ In de mail van 4 juli 2024 (tijdstip 18:53 uur) wordt gesproken over het incident op 21 juli 2024. Deze datum betreft een abusievelijke verschrijving. Het incident heeft plaatsgevonden op 8 juni 2024.

² In dit mailverkeer wordt gesproken over een foto en filmpje van het raadslid in kwestie. Dit beeldmateriaal is gedeeld in mailverkeer tussen Dorpsbelang en de Politie. Daarom valt dit niet onder de reikwijdte van het Woo-verzoek. Bovendien zou de uitzonderingsgrond op grond van artikel 5.1 Woo van toepassing zijn wegens de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer.

		Bijlage bij mail van 8 juli 2024 griffier naar burgemeester Mails, d.d. 11 en 12 juli 2024, van griffier naar burgemeester aangaande gesprek met raadslid Astro ³			
7	17 juli 2024	WhatsApp-bericht van raadslid aan burgemeester over afwikkeling van het incident	1	Burgemeester en raadslid	Burgemeester en raadslid
8	17 juli 2024	Verzoek burgemeester aan griffie om brief aan raadsleden te verzenden	1	Burgemeester	Griffie
9	17 juli 2024	Brief van raadslid aan overige leden van de gemeenteraad	1	Raadslid	Leden van de gemeenteraad
10	18 juli 2024	Ingekomen persvragen	1	Medewerker persvoorlichting	Griffier
11	18 juli 2024	Persverslag aangaande telefonische afhandeling persvragen	1	Persvoorlichting	-
12	16 juli 2024	Mailverkeer integriteitscoördinator, griffier en burgemeester ⁴	1	Griffier en coördinator integriteit	Griffier, coördinator integriteit, burgemeester
13	16 juli 2024	Mail van griffier aan raadslid in kwestie en overig raadslid ⁵	1	Griffier	Specifieke raadsleden
14	17 juli 2024	Mail van griffier aan raadsleden met daarin nr. 9 als bijlage, waarmee gevolg wordt gegeven aan het verzoek van de burgemeester onder nr. 8	1	Griffier	Gemeenteraad
15	18 juli 2024	Mail van de griffie aan integriteitscoördinator met daarin nr. 9	1	Griffie	Coördinator integriteit
16	18 juli 2024	Mail van de griffie aan Politie met daarin nr. 9	1	Griffie	Politie

³ In het mailverkeer wordt gesproken de bijlagen. De eindversie van de bijlagen betreft het gespreksverslag, opgenomen onder nr. 4 van de inventarislijst.

⁴ De definitieve versie van de bijlage is opgenomen onder nr. 9 van de inventarislijst.

⁵ Idem.

BIJLAGE 2: Bezwaar maken

Bent u het niet eens met dit besluit?

Dan kunt u bezwaar maken. Dit doet u door binnen zes weken na de verzenddatum van dit besluit een brief (een 'bezwaarschrift') naar ons te sturen. In deze brief staan in ieder geval:

- a uw naam en adres;
- b de datum waarop u de brief heeft geschreven;
- c. tegen welk besluit u bezwaar maakt;
- d. het kenmerk/nummer van het besluit;
- e. de reden van uw bezwaar;
- f. uw handtekening.

U kunt het bezwaar digitaal indienen via www.leeuwarden.nl/bezwaarschrift of schriftelijk door het bezwaar te sturen naar de gemeente Leeuwarden, Postbus 21000, 8900 JA in Leeuwarden.

Besluit uitstellen?

Bij spoedeisende zaken kunt u vragen het besluit tijdelijk uit te stellen. Dit doet u door een 'voorlopige voorziening' aan te vragen bij Rechtbank Noord-Nederland. Hier zijn kosten voor u aan verbonden. Uiteraard is het aan de rechter om te beslissen of het besluit wel of niet kan worden uitgesteld. U kunt ook digitaal een verzoek om een voorlopige voorziening indienen bij de rechtbank via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Kijk voor de precieze voorwaarden op de genoemde site.

Integriteitsbeleid ambtelijke organisatie gemeente Leeuwarden

Januari 2024

Inhoudsopgave

1 Inleiding.....	4
1.1 Aanleiding actualisatie van het integriteitsbeleid	4
1.2 Afbakening integriteitsbeleid.....	4
2 Definitie integriteit en cultuur	5
2.1 Wat is integriteit?.....	5
2.2 Soorten integriteitschendingen.....	5
2.3 Integriteit en cultuur.....	5
3 Integriteitsinfrastructuur.....	7
3.1 Werving en selectiebeleid.....	7
3.2 Ambtsbelofte of -eed	9
3.3 Gedragscode	9
3.4 Training en bewustwording	14
3.5 Samenhang andere beleidsterreinen.....	15
4. Borging en monitoren	17
4.1 Borging.....	17
4.2 Monitoren.....	18
Bijlagen.....	19
1. Uitvoeringsplan.....	19
2. Rollen en verantwoordelijkheden.....	20

1. Inleiding

De Nederlandse samenleving moet kunnen vertrouwen op de onkreukbaarheid van politieke ambtsdragers en ambtenaren. Integriteit draagt bij aan de legitimiteit, de maatschappelijke stabiliteit en de kwaliteit van de publieke dienstverlening. Bovendien geldt dat een integere organisatiecultuur bijdraagt aan de motivatie en de betrokkenheid van ambtenaren (de medewerkers van de gemeente Leeuwarden). Toch zorgt een dalend publiek vertrouwen in de overheid voor een hernieuwde aandacht voor integriteitsbeleid van het openbaar bestuur¹. Daarnaast is het aan integriteit gerelateerd thema '(on)gewenst gedrag en/of grensoverschrijdend gedrag op de werkvloer' zeer actueel.

1.1 Aanleiding actualisatie van het integriteitsbeleid

Met de invoering van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (WNRA) is gelijktijdig de Ambtenarenwet 2017² geactualiseerd. Deze geactualiseerde wet heeft eveneens nieuwe verplichtingen met zich meegebracht voor overheidswerkgevers. Overheidswerkgevers dienen een integriteitsbeleid te hebben dat tevens gericht is op het bevorderen van goed ambtelijk handelen en aandacht besteedt aan het bevorderen van het integriteitsbewustzijn van hun medewerkers.

Dit vraagt niet alleen dat het integriteitsbeleid 'In bytsje ynteger kin net', waarin destijds de keuze is gemaakt om vooral de gedragscode voor ambtenaren centraal te stellen, wordt geactualiseerd, maar dat nu het accent vooral ligt op het integriteitsbeleid uitdragen en borgen, zodat (nieuwe) medewerkers integriteit bewust worden, zijn en blijven.

1.2 Afbakening integriteitsbeleid

Het integriteitsbeleid is specifiek toegespitst op de ambtelijke organisatie van de gemeente Leeuwarden. Dit integriteitsbeleid geldt voor alle medewerkers in dienst van de gemeente Leeuwarden en voor medewerkers zoals inhuurkrachten, zzp-ers, vrijwilligers en stagiaires. Voor de buitenwereld is het immers niet zichtbaar of een persoon in dienst is van de gemeente of door de gemeente is ingehuurd.

Dit integriteitsbeleid geldt ook voor alle medewerkers van de griffie. De gemeenteraad van de gemeente Leeuwarden is werkgever van het griffiepersoneel en heeft via een delegatiebesluit besloten dat de lokale personeelsregelingen of bepalingen ook gelden voor de griffiemedewerkers.

Eigen wet- en regelgeving college en raad

Deze actualisatie richt zich niet op het college van Burgemeester en Wethouders en de gemeenteraad van de gemeente Leeuwarden. Voor hen gelden eigen wet- en regelgeving, eed of belofte, Gedragscodes, protocollen en procedures. Wel stelt het college van Burgemeester en Wethouders, in haar rol als werkgever het geactualiseerde integriteitsbeleid en de personeelsregelingen vast. Daarnaast is het bestuurlijk verantwoordelijk en draagt uiteraard het integriteitsbeleid uit.

1 Integriteitsbeleid openbaar bestuur, 25 april 2023, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2023-0000212511)

2 [wetten.nl - Regeling - Ambtenarenwet 2017 - BWBR0001947 \(overheid.nl\)](https://wetten.nl - Regeling - Ambtenarenwet 2017 - BWBR0001947 (overheid.nl))

2. Definitie integriteit en cultuur

2.1 Wat is integriteit?

Het begrip integriteit roept bij iedereen verschillende beelden op als eerlijkheid, rechtschapenheid, betrouwbaarheid, onpartijdigheid, objectiviteit, onbedorvenheid en onkreukbaarheid.

Lange tijd was er een algemeen geldende opvatting over het openbaar bestuur dat iets integer was of niet, waarbij de befaamde uitspraak van Len Dales uit 1992 werd aangehaald: 'Een beetje integer kan niet'. Daar zat geen licht tussen. Inmiddels zijn we bijna dertig jaar verder en is het integriteitsbegrip veranderd. Zo is de heersende opvatting dat integriteit niet een zwart-wit kwestie is. Integriteit is ook geen statisch begrip, het ontleent zijn betekenis aan de tijd, de plaats en de context waarbinnen het van toepassing is. Ook de praktijk van concrete integriteitscasuïstiek heeft duidelijk gemaakt dat er een grijs gebied is, waarin het duiden en beoordelen van (iemand)s integriteit complex is.

Goed ambtelijk handelen

Integriteit gaat om meer dan het voldoen aan enkele waarden zoals eerlijkheid, onkreukbaarheid of rechtmatigheid. Het gaat erom of een gedraging in overeenstemming is met de organisatorische (en maatschappelijke) opvattingen over goed handelen. Daaruit volgt dat de invulling van goed ambtenaarschap afhankelijk is van organisatorische en maatschappelijke opvattingen over goed handelen, die bovendien continu veranderen. Het moreel-ethisch perspectief is in de afgelopen jaren steeds belangrijker geworden.

De Ambtenarenwet 2017 verwoordt integriteit als 'goed ambtelijk handelen', waarbij de wetgever heeft benadrukt dat het goed ambtenaarschap een morele houding is; een ethisch bewustzijn³. In de kern gaat het erom dat de morele kwaliteit van het handelen van de individuele ambtenaar voldoet aan geldende morele waarden en normen.

³ Kamerstukken II 2003/04, 29 436

⁴ Lasthuizen, Huberts en Heres 2011

⁵ [Acht basis soft controls \(kpmg.com\)](http://kpmg.com)

2.2 Soorten integriteitschendingen

Om integriteit meer duiding te geven, helpt het om voorbeelden van integriteitsschendingen te benoemen. In onderstaand overzicht staan (niet meer dan) een aantal verschillende typen integriteitsschendingen⁴:

- corruptie: omkoping en/of bevooroordeelend van vrienden, familie en partijen;
- fraude en diefstal;
- onverenigbare nevenfuncties, activiteiten en/of contacten;
- misbruik van bevoegdheden;
- misbruik en manipulatie van (de toegang tot) informatie;
- ongewenste omgangsvorm (zoals discriminatie, (seksuele) intimidatie en agressie);
- misdragingen in de privésfeer;
- privacy schending (op grond van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)).

Het overzicht laat zien dat integriteitsschendingen variëren van verduistering van financiële middelen tot vormen van ongewenste sociale gedragingen.

2.3 Integriteit en cultuur

Het denken over integriteit is dus met de tijd veranderd. In het verleden lag de nadruk op de regels, codes en straffen; de zogenaamde 'harde' infrastructuur. Nu is er veel meer aandacht voor de cultuur van een organisatie; de zogenaamde 'zachte' infrastructuur. Dit betekent dat er een organisatiecultuur moet zijn die iedereen uitnodigt om bij twijfels de eigen normen en gedragingen te toetsen aan de normen en het gedrag van collega's en aan algemeen aanvaarde normen in het maatschappelijk verkeer. Voor effectief beleid is het noodzakelijk dat de harde en zachte infrastructuur in evenwicht is.

Het door Manuel Kaptein ontwikkelde en goedgekeurde 'Gedragselementen model'⁵ (ook wel 'het soft-controls model') laat zien hoe de cultuur de integriteit van een organisatie kan beïnvloeden. Het Gedragselementen model gaat uit van drie fases in de ontwikkeling van gedrag, namelijk:

- Preventie (paars gedeelte),
- Detectie (blauwe gedeelte),
- Respons (groene gedeelte).

De drie fasen worden vervolgens onderverdeeld in acht gedragselementen, hierna (cultuur)dimensies genoemd.

Preventie

Kern van deze fase is de ontwikkeling van het gewenste gedrag in de organisatie. Van belang is dat helder wordt gecommuniceerd wat als gewenst en ongewenst gedrag wordt beschouwd (dimensie 'helderheid'). Het is essentieel dat het management hierin het goede voorbeeld geeft (dimensie 'voorbeeldgedrag') en dat medewerkers, van hoog tot laag, zich betrokken voelen bij de ambtelijke organisatie (dimensie 'betrokkenheid'). Daarbij moet de opdracht uitvoerbaar zijn. Medewerkers krijgen hier de juiste middelen voor. Denk daarbij aan opleidingen, tijd en ruimte (dimensie 'uitvoerbaarheid').

Detectie

In de detectiefase gaat het om zichtbaarheid van ieders gedrag (dimensie 'transparantie') en de ruimte om

standpunten en dilemma's bespreekbaar te maken (dimensie 'bespreekbaarheid'). In deze fase is van elkaar leren belangrijk.

Respons

In de responsfase wordt de medewerker aangesproken op het gedrag (dimensie 'aanspreekbaarheid'). Dit gebeurt zowel door leidinggevende(n) als door collega('s) als dit niet in lijn is met de verwachtingen. Als het nodig is, worden hier consequenties aan verbonden (dimensie 'handhaving'). In de handhavingfase wordt beloond als het goed gaat, maar ook bestraft als het niet goed gaat.

Hoe meer de acht cultuurdimensies ontwikkeld en verankerd zijn binnen een organisatie, hoe groter de kans op integer gedrag en hoe kleiner de kans op integriteitsschendingen. Het hiervoor aangegeven model is ook gebruikt om inhoud en vorm te geven aan het nieuwe integriteitsbeleid van de gemeente Leeuwarden.

3. Integriteitsinfrastructuur

In de loop van de tijd heeft de ambtelijke organisatie van de gemeente Leeuwarden zowel de Gedragscode als verschillende integriteitsinstrumenten ontwikkeld. Deze instrumenten zijn vooral gericht geweest op de fasen: 'preventie' en 'respons'. In het nieuwe integriteitsbeleid krijgt de fase: 'detectie' en de cultuurdimensies 'transparantie' en 'bespreekbaarheid' meer aandacht. Daarmee is de 'harde' en 'zachte' integriteitsinfrastructuur meer in evenwicht.

Met het nieuwe integriteitsbeleid wordt ook een logische ordening aangebracht tussen de aangescherpte integriteitsinstrumenten en de nieuwe instrumenten. Ook wordt de samenhang met de andere beleidsterreinen geschetst. Het integriteitsbeleid staat immers niet op zichzelf.

Centraal in het geactualiseerde integriteitsbeleid staan in ieder geval de volgende instrumenten:

- het werving en selectiebeleid;
- de ambtseed of -belofte;
- de Gedragscode;
- het dilemmaspel (vergroten integriteitsbewustzijn).

3.1 Werving en selectiebeleid

De aandacht voor integriteit begint voor 'de poort'. Dus op het moment dat er wordt gezocht naar nieuwe medewerkers die voldoen en passen bij onze gemeente, het werk en onze organisatiewaarden (Robuust, Lenig en In Verbinding).

In het werving- en selectiebeleid besteedt de gemeente Leeuwarden aandacht aan integriteit. Door onder meer het controleren van de identiteit, originele diploma's, getuigenschriften en het nagaan van referenties. Ook het sollicitatiegesprek is een screeningsinstrument. Tijdens het gesprek kan de kandidaat, via het voorleggen van integriteitsdilemma's, worden beoordeeld.

Wil de gemeente iemand inhuren of aannemen? Dan beschikt de gemeente bij de start van het werk over een recent verstrekte Verklaring omtrent gedrag (VOG). Dit is een harde voorwaarde.

Dit is nu bij de relatie werkgever versus werknemer vastgelegd als een ontbindende voorwaarde in de arbeidsovereenkomst (zie kader). Voor ingehuurd personeel geldt dezelfde voorwaarde. Nadat iemand is begonnen met werken wordt de VOG niet meer gebruikt.

Tekst Arbeidsovereenkomst Artikel 3 Ontbindende voorwaarden

1. De werknemer dient uiterlijk drie dagen na ondertekening van deze arbeidsovereenkomst een aanvraag voor een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) in. Uiterlijk drie maanden na ondertekening van deze arbeidsovereenkomst moet de werknemer de VOG aan de werkgever overhandigen.
2. Als de werknemer de VOG niet uiterlijk drie maanden na ondertekening van deze arbeidsovereenkomst aan de werkgever overhandigd heeft, dan eindigt deze arbeidsovereenkomst van rechtswege per de eerste van de volgende maand.
3. De werknemer is op grond van artikel 7 Ambtenarenwet 2017 verplicht om de eed of de belofte af te leggen. De werkgever is op grond van artikel 5 Ambtenarenwet 2017 verplicht om de werknemer daartoe in staat te stellen. De werknemer moet de eed of de belofte uiterlijk binnen drie maanden na zijn indiensttreding afleggen.
4. Als de werknemer de eed of de belofte niet uiterlijk op drie maanden afgelegd heeft, dan eindigt deze arbeidsovereenkomst per de eerste van de volgende maand.

Aanscherping Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG en VOG-P)

Voor een aantal specifieke functies is een verplichte (periodieke) VOG-P als eis gesteld om een functie te kunnen vervullen. Ingaande medio 2022 is de 'Regeling aanwijzing functies VOG politiegegevens'⁶ van kracht en is op 1 mei 2023 het aantal functies uitgebreid waarvoor een VOG-P moet worden overlegd. Daarmee kregen gemeenten een uitgebreidere screeningsmogelijkheid voor een aantal functies op het terrein van de openbare orde en veiligheid; vooral voor degenen die betrokken zijn bij de aanpak van ondermijnende criminaliteit. De VOG-P is bedoeld om integriteitsschendingen, het plegen van strafbare feiten in functie en de beïnvloeding van het openbaar bestuur door de georganiseerde criminaliteit tegen te gaan. De VOG-P is met deze aanwijzing ook verplicht geworden voor alle buitengewoon opsporingsambtenaren, dus niet alleen voor de boa's met geweldsbevoegdheden.

Indien de gemeente Leeuwarden de lijst van aangewezen functies wil uitbreiden, dan kan de wetgever worden verzocht om de lijst met deze functies uit te breiden.

Voornemen tot invoering periodieke verklaring omtrent gedrag

Het beschikken over een Verklaring Omtrent het Gedrag is, zoals hiervoor aangegeven, een harde voorwaarde (vastgelegd in de arbeidsovereenkomst) om bij de gemeente Leeuwarden te kunnen werken. Een VOG geeft alleen informatie over het strafrechtelijke verleden (terugkijktermijn is vier jaar) en niet op iemands integriteit in bredere zin. De VOG is en blijft een momentopname en geeft (dus) geen blijvende garantie voor integer gedrag. Omdat het van groot belang is dat iedere medewerker ook na het moment van indiensttreding van onbesproken gedrag blijft, is het voornemen een periodieke verklaring omtrent gedrag in te voeren. Iedere medewerker beschikt op termijn over een VOG of VOG-P die niet ouder is dan vijf jaar. Dit voornemen zal in afstemming met de vakbonden en de ondernemingsraad worden uitgewerkt en worden opgenomen in het personeelshandboek.

In het werving- en selectiebeleid wordt verder toegevoegd dat bij interne doorstroming een nieuwe VOG moet worden overhandigd aan de werkgever op het moment dat de medewerker van functie verandert en daardoor het 'screeningsprofiel' wijzigt en er een nieuwe arbeidsovereenkomst wordt ondertekend.

Wordt na de VOG-beoordeling door Justis⁷ (zie kader) geen VOG afgegeven. Dan heeft de werkgever een zorgplicht voor de medewerker met een bestaande arbeidsovereenkomst om samen te zoeken naar herplaatsingsmogelijkheden. Zowel intern als extern.

VOG-beoordeling

Justis beslist namens de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie of een medewerker op basis van het 'screeningsprofiel' al dan niet een VOG of een VOG-P krijgt. Als uit het onderzoek door Justis blijkt dat er geen strafbare feiten zijn gepleegd, dan krijgt de medewerker een VOG / VOG-P. Als er wel strafbare feiten zijn gepleegd, beoordeelt Justis of het strafbare gedrag uit het verleden een belemmering vormt voor het doel waarvoor de VOG / VOG-P is aangevraagd. Als Justis geen VOG / VOG-P kan afgeven, ontvangt de medewerker een brief met een voornemen tot afwijzing. De medewerker kan hierop reageren door schriftelijk een zienswijze in te dienen. Vervolgens neemt Justis een definitief besluit.

⁶ [wetten.nl - Regeling - Regeling aanwijzing functies VOG politiegegevens - BWBR0046821 \(overheid.nl\)](https://wetten.nl - Regeling - Regeling aanwijzing functies VOG politiegegevens - BWBR0046821 (overheid.nl))

⁷ [Justis | De screeningsautoriteit](https://www.justis.nl)

3.2 Ambtsbelofte of -eed

De Ambtenarenwet schrijft voor dat elke ambtenaar de eed of belofte aflegt. De ambtsbelofte of -eed is daarmee een belangrijk onderdeel van het integriteitsbeleid. In het totale integriteitsbeleid neemt de ambtseed een bescheiden plaats in. Maar de invloed ervan wordt vaak onderschat. Voor elke nieuwe medewerker is het afleggen van de eed of belofte een moment om nadrukkelijk stil te staan bij 'goed ambtelijk handelen'.

Het afleggen wordt gedaan door de gemeentesecretaris of de raadsgriffier in een gezamenlijke bijeenkomst. Daarbij staat de gemeentesecretaris of de griffier stil bij het integer handelen van ambtenaren.

Binnen drie maanden de eed of belofte afleggen

In de arbeidsovereenkomst is als ontbindende voorwaarde vastgelegd dat binnen drie maanden na indiensttreding de ambtsbelofte of eed moet worden afgelegd. Na het mondeling afleggen van de eed of belofte ondertekenen de nieuwe medewerkers de integriteitsverklaring (waarin de ambtseed is opgenomen). Door ondertekening verklaren de medewerkers een exemplaar van de Gedragscode te hebben ontvangen. Ook medewerkers die niet in dienst zijn, zoals inhuurkrachten en stagiaires, ondertekenen een integriteitsverklaring.

Aanscherping Ambtsbelofte of -eed

De integriteitsverklaring is genderneutraal opgesteld en qua tekst aangepast. Het ministerie van BZK stelt de vernieuwde verklaring begin 2024 vast. Daarnaast krijgt de nieuwe medewerker voorafgaand aan het afleggen van de eed of belofte, een korte training. Daarbij worden een aantal integriteitsdilemma's voorgelegd en besproken.

3.3 Gedragscode

De Gedragscode vult de wettelijke bepalingen aan uit de Ambtenarenwet. Het doel van de Gedragscode is medewerkers helderheid te geven over wat 'goed ambtelijk handelen' inhoudt. De code dient ook als toetssteen voor integer handelen. Het handelen volgens de Gedragscode is vastgelegd in de individuele arbeidsovereenkomst. De Gedragscode richt zich vooral op het gewenste gedrag van onze medewerkers en is in opzet gewijzigd ten opzichte van de oude Gedragscode. De geactualiseerde Gedragscode wordt hier daarom integraal opgenomen.

De Gedragscode bestaat uit de volgende thema's:

1. Omgaan met anderen.
2. Tegengaan van belangenverstrengeling.
3. Tegengaan van corruptie.
4. Omgaan met informatie.
5. Gebruik van bedrijfsmiddelen.
6. Gedrag in de privésfeer.
7. Naleving van de Gedragscode.

1. Het omgaan met anderen (zowel binnen als buiten de organisatie)

Regels:

- Je gaat respectvol om met anderen, zowel binnen als buiten de organisatie, in woord, gebaar en geschrift;
- Je maakt je niet schuldig aan discriminatie;
- Je gebruikt geen verbaal of fysiek geweld;
- Je pest niet. Hieronder verstaan we ook vernedering en buitensluiting;
- Je maakt je niet schuldig aan seksuele intimidatie.

Iedereen verdient het om respectvol te worden behandeld. Respect tonen naar inwoners bepaalt sterk het vertrouwen in de overheid en het zorgt voor een betere dienstverlening. Respectvol omgaan met collega's is de basis van een goede samenwerking.

Geen ongewenst gedrag naar anderen

Een medewerker vertoont dus geen ongewenst gedrag naar anderen. Bij ongewenst gedrag gaat het over grensoverschrijdend gedrag, zoals verbaal of fysiek geweld, pesten en seksuele intimidatie. Ook discriminatie in de zin van het werkelijk achterstellen van iemand vanwege zijn sekse, seksuele geaardheid, huidskleur, leeftijd, religie, levensovertuiging, gender, afkomst of handicap is ongewenst gedrag. 'Anderen' betekent iedereen waar de medewerker contact mee heeft. Dat kunnen collega's zijn, maar ook politici, inwoners, leveranciers en andere samenwerkingspartners.

Ervaart iemand ongewenst gedrag van een ander? Dan is het belangrijk dit eerst bespreekbaar te maken met die ander. Lukt dit niet? Dan wordt de leidinggevende of één van de vertrouwenspersonen ingeschakeld. De vertrouwenspersonen spelen een belangrijke rol. Zij fungeren als klankbord voor de medewerkers en hebben desgevraagd een adviserende taak. De taken van de vertrouwenspersonen zijn beschreven en opgenomen in het personeelshandboek van de gemeente Leeuwarden. Daarnaast heeft de medewerker de mogelijkheid om een klacht in te dienen bij de Landelijke Klachtencommissie Ongewenst Gedrag (LKOG).

2. Het tegengaan van belangenverstrengeling

Regels:

- Je maakt je niet schuldig aan belangenverstrengeling. Je mag jouw kennis en invloed niet gebruiken om jouw eigen belangen te dienen of die van een ander(e organisatie) bij wie je persoonlijk of zakelijk betrokken bent.
- Je gaat actief en uit jezelf de schijn van belangenverstrengeling tegen.
- Je vraagt jouw leidinggevende om schriftelijke toestemming voor het verrichten van betaalde of onbetaalde nevenwerkzaamheden, als (het vermoeden bestaat dat) de vervulling van jouw functie in het geding komt of als de belangen van de gemeente, voor zover deze in verband staan met jouw functie, kunnen worden geschaad.

Meldingsplicht voor nevenwerkzaamheden

In de Ambtenarenwet staat duidelijk dat de medewerker een meldingsplicht heeft voor het verrichten van nevenwerkzaamheden. Ook staat hier in welke nevenwerkzaamheden niet zijn toegestaan om belangenverstrengeling tegen te gaan. Belangenverstrengeling kan anderen en de overheid zelf (grote) schade toebrengen. Het schaadt ernstig het vertrouwen van de samenleving in de overheid en de rechtsstaat.

Daarom moet voorkomen worden dat privébelang wordt vermengd met het publieke belang. In de volksmond heet dit ook wel 'vriendjespolitiek'. Een ambtenaar mag belangen niet verstrengelen en zichzelf, familie, vrienden en bevriende bedrijven of instellingen bevoordelen.

Bij belangenverstrengeling kan worden gedacht aan situaties waarin de medewerker zijn of haar eigen belangen behartigt. Bijvoorbeeld om een vergunning, informatie, een document of een subsidie te krijgen. Of als de medewerker zijn of haar invloed gebruikt zodat een familielid, een bevriende persoon of bedrijf of club of vereniging een vergunning krijgt waar eigenlijk geen recht op is. Maar ook als de medewerker een aanvraag of een dossier onterecht met voorrang behandelt. Of dat de medewerker invloed gebruikt om het beleid te buigen in een richting die voor de medewerker zelf of bevriende relaties gunstig is.

Draaideurconstructie

De sfeer van 'vriendjespolitiek' kan ook worden opgeroepen als een medewerker uit dienst treedt bij de gemeente om vervolgens direct als zzp-er of via een bureau te worden ingehuurd (de draaideurconstructie). Het maakt daarbij niet uit bij wie het initiatief lag van de uitdiensttreding. Het gaat bijvoorbeeld om de medewerker die ontslag neemt en zich vervolgens als freelancer c.q. zelfstandige door de gemeente laat inhuren om (zijn oude) werkzaamheden te verrichten.

Voor medewerkers geldt dat zij gedurende één jaar na het einde van hun dienstverband, uitgesloten worden van werken voor de gemeente. Dit omvat zowel werken als zelfstandige of op basis van een bureau tegen beloning. Als iemand opnieuw in dienst treedt bij de gemeente op basis van een arbeidsovereenkomst valt dit niet onder de beschreven 'draaideurconstructie'.

Wat ook niet als draaideurconstructie wordt bestempeld is de situatie dat door het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd de arbeidsovereenkomst wordt beëindigd en de betrokkene op basis van een nieuwe arbeidsovereenkomst nog gedurende een bepaalde, aangegeven tijd, werkzaamheden voor de gemeente verricht. Dit kan bijvoorbeeld zijn om een bepaalde taak of om een project af te ronden.

De schijn van belangenverstrengeling actief vermijden

Ook 'de schijn tegen' is niet goed voor de geloofwaardigheid van en het vertrouwen in de overheid. De verdenking van belangenverstrengeling hoeft niet waar te zijn om het vertrouwen in de overheid te beschadigen. Bijvoorbeeld omdat het heel lastig uit te leggen is. Daarom moet er alles aan gedaan worden om de schijn van belangenverstrengeling te voorkomen. Dit beschermt niet alleen de geloofwaardigheid van de gemeente, maar beschermt ook onze medewerkers tegen lastig te weerleggen beschuldigingen. Transparant zijn is daarbij heel belangrijk.

Nevenwerkzaamheden

Zijn alle nevenwerkzaamheden verboden? Nee. Het is over het algemeen juist goed dat medewerkers zich maatschappelijk ontplooiën in bijvoorbeeld bestuurswerk en vrijwilligerswerk. Zo weet men wat er omgaat in de samenleving. Wordt er getwijfeld of de nevenwerkzaamheden mag gecombineerd worden met het werk? Bespreek dan de nevenwerkzaamheden met je leidinggevende. Samen kan dan bepaald worden of er een integriteitsrisico is of dat er mogelijk sprake kan zijn van de schijn van belangenverstrengeling.

Aanscherping registratie nevenwerkzaamheden

De Ambtenarenwet schrijft voor dat de overheidswerkgever zorgt voor een registratie van nevenwerkzaamheden van ambtenaren die de belangen van de dienst voor zover deze in verband staan met hun functievervulling, kunnen raken en maakt deze openbaar. Hiervoor stellen we de 'regeling openbaarmaking nevenfuncties voor ambtenaren bij de gemeente Leeuwarden' op. Deze regeling is van toepassing op door de gemeente Leeuwarden aan te wijzen functies, zoals de gemeentesecretaris, griffier, de directeuren, de concerncontroller en de strategische managers.

3. Het tegengaan van corruptie

Regels:

- Je mag je niet voor geld, goederen of diensten laten omkopen en je mag burgers of partijen ook geen geld, goederen of diensten vragen voor jouw dienst of invloed.
- Je neemt geen geschenken, faciliteiten en diensten aan die je in jouw functie krijgt aangeboden, tenzij:
  - a. het gaat om een gebruikelijke bedankgiften zoals een bos bloemen, fles wijn e.d. én;
  - b. de geschatte waarde van het geschenk, faciliteit of dienst niet meer bedraagt dan € 50 én;
  - c. het geschenk, faciliteit of dienst niet op het huisadres wordt ontvangen.
- Je accepteert alleen uitnodigingen voor lunches, diners, recepties en excursies en andere evenementen die anderen betalen als:
  - a. jouw aanwezigheid functioneel en/of representatief is, en
  - b. tegelijkertijd de schijn van corruptie minimaal is.
- Je accepteert geen uitnodiging voor bezoeken in binnen- en buitenland waarbij anderen de reis- en overnachtingskosten betalen. Als deze bezoeken naar het oordeel van jouw leidinggevende voor jouw functie noodzakelijk zijn, beschouw je deze bezoeken als werk en kunnen de gemaakte kosten voor de gemeente zijn.

Corruptie ondermijnt de democratie en de rechtstaat en beschadigt het vertrouwen van de samenleving in de overheid. Corruptie is machtsmisbruik voor persoonlijke financiële winst of om diensten of andere gunsten van anderen te krijgen. Daarom zijn er regels over het aannemen van geschenken, faciliteiten en diensten en het accepteren van uitnodigingen voor lunches, diners, recepties, reizen, verblijven en werkbezoeken.

Aannemen geschenken, faciliteiten, diensten of uitnodigingen.

Hoe persoonlijk het ook lijkt, een geschenk krijgen is altijd omdat de medewerker een bepaalde functie heeft. Basisregel voor het aannemen van geschenken, faciliteiten en diensten is: we nemen ze niet aan, tenzij het om de gebruikelijke bedankgiften gaat én de geschatte waarde van het geschenk, faciliteit of dienst niet meer bedraagt dan € 50,-. Uitnodigingen nemen we alleen aan als ze functioneel en/of representatief zijn.

Vormen van corruptie

Als een medewerker een extra betaling (naast de reguliere kosten die de gemeente in rekening brengt) vraagt om gewoon de wet of het beleid uit te voeren, noemen we dat afpersing. Bij omkoping betalen burgers of partijen de medewerker om de wet of het beleid juist niet uit te voeren. Corruptie is niet voor niets een strafbaar feit.

4. Het omgaan met informatie

Regels:

- Je gebruikt informatie waarover je vanuit jouw functie beschikt voor de uitoefening van jouw functie en binnen de kaders van de wet.
- Je maakt niet onterecht gebruik of misbruik van informatie waarover je vanwege jouw functie beschikt; niet voor jezelf en ook niet voor anderen.
- Je houdt informatie met een vertrouwelijk karakter geheim.

We spreken vaak over de 'informatie' waarover wij als overheid beschikken. Maar eigenlijk hebben we het niet alleen over informatie. We hebben het ook over data waarop de informatie gebaseerd is. Denk aan onder andere woon- en verblijfgegevens van burgers, demografische gegevens, archeologische gegevens, toekomstplannen en samenwerkingsovereenkomsten. Het misbruiken, verkopen, niet zakelijk raadplegen van bestanden en databases van de gemeente schaadt ook het vertrouwen van de burger in de overheid. Het lekken van informatie is zelfs een misdrijf.

Geheimhoudingsplicht

Naast de verplichtingen die voortvloeien uit de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), mogen medewerkers en gewezen medewerkers nooit informatie verstrekken, verspreiden of naar buiten brengen die geheim of vertrouwelijk is. Anders wordt de geheimhoudingsplicht overtreden die is opgenomen in artikel 9 Ambtenarenwet en die ook kan voortvloeien uit artikel 272 Wetboek van Strafrecht. Ook als het niet direct om vertrouwelijke informatie gaat, mag deze informatie niet zomaar worden gebruikt, aan anderen doorgegeven of openbaar gemaakt worden.

5. Gebruik van bedrijfsmiddelen en voorzieningen

Regels:

- Je mag de ter beschikking gestelde bedrijfsmiddelen niet gebruiken voor een ander doel dan voor de taken die voortvloeien uit de functie.
- Je mag de ter beschikking gestelde bedrijfsmiddelen in beperkte mate voor privédoeleinden gebruiken, als dit gebruik niet storend is voor, dan wel ten koste gaat van, de dagelijkse werkzaamheden.
- Je mag niet zonder toestemming van de leidinggevende de beschikbaar gestelde bedrijfsmiddelen uitlenen of beschikbaar stellen aan derden.
- Je laat de beschikbare bedrijfsmiddelen niet onbeheerd achter.
- Je levert bij vertrek (uitdiensttreding) alle bedrijfsmiddelen in.
- Je declareert alleen kosten die redelijk en noodzakelijk zijn voor een goede invulling van jouw functie.

Bedrijfsmiddelen zijn alle middelen van de gemeente die voor het werk beschikbaar worden gesteld. Denk aan alle apparatuur (hardware), zoals telefoon (inclusief abonnement), computer, laptop, tablet en de benodigde software, applicaties, informatiesystemen en apps. Maar ook kantoorartikelen, de voorzieningen en inrichting van de thuiswerkplek, werkkleding, dienstfietsen of -auto's, parkeeronthefing en gereedschap vallen hieronder.

Bedrijfsmiddelen en privégebruik

In principe geldt dat bedrijfsmiddelen niet voor privé gebruikt mogen worden. Bedrijfsmiddelen zijn bedoeld voor het werk. Met de komst van het flexibel werken, zowel rond de plaats je werkt als het tijdstip waarop wordt gewerkt, is het moeilijker om grenzen te trekken tussen privé en werk. De smartphone, tablet en laptop ondersteunen flexibel werken. Maar het maakt privégebruik van deze middelen ook makkelijker. Dit is niet verboden als ze in beperkte mate worden gebruikt. Onveilige apps die zijn geïnstalleerd moeten op advies van de directeur van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) of de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) worden verwijderd. Hiervoor wordt de bestaande regeling gebruik (communicatie)middelen aangepast.

6. Gedrag in de privésfeer

Regels:

- Je doet als privépersoon geen uitlatingen die jouw eigen functioneren als ambtenaar of het functioneren van de gemeente kunnen schaden.
- Je neemt zo nodig maatregelen in de privésfeer zodat je het ambt ook in privétijd niet zal schaden en de Gedragscode kunt naleven.

Iedereen heeft een privéleven en heeft daar ook recht op. Maar bepaald gedrag in de privésfeer van de ambtenaar kan botsen met de uitvoering van diens functie. Er is gedrag dat in de privétijd het ambt kan schaden, zie kader. Daarom zijn er regels over belangenverstrengeling, maar ook over ander soort gedrag in de privésfeer.

Bijvoorbeeld als de medewerker in privétijd een strafbare misdraging begaat, zoals het mishandelen van een politiemedewerker. Of als de medewerker op digitale platforms bekend staat als medewerker en de medewerker zich daar racistisch of discriminerend uitlaat. Of als de medewerker in privétijd lid is van een organisatie die geassocieerd wordt met criminaliteit.

7. Naleving van de Gedragscode

Regels:

- Je zorgt voor de naleving van de Gedragscode door jezelf en door anderen. Je bent daarop aanspreekbaar en je spreekt anderen daarop aan.
- Je maakt vragen, moeilijkheden, twijfels en overtredingen rond de naleving van de Gedragscode bespreekbaar.
- Vermoed je dat een andere ambtenaar de Gedragscode overtreedt? Dan heb je de verantwoordelijkheid om dit bespreekbaar te maken of bij jouw leidinggevende aan de orde te stellen.

Al onze medewerkers zijn met elkaar verantwoordelijk voor de integriteit van de gemeente Leeuwarden. De regels in de Gedragscode zijn bedoeld om met elkaar die integere overheid te zijn. Ze helpen bij het handelen van onze medewerkers. Daarom is het belangrijk dat onze medewerkers elkaar helpen en elkaar aanspreken op het naleven van de regels in de Gedragscode. Dat hoort bij de professionaliteit van onze medewerkers. Met andere woorden: de integriteit van de ambtelijke organisatie wordt bepaald door de integriteit van onze medewerkers.

Bespreken, aanspreekbaarheid en melden

Onze medewerkers zijn zelf verantwoordelijk om bij vragen, twijfels en overtredingen rond de naleving van de Gedragscode dit bespreekbaar te maken. Dat kan op verschillende manieren:

- bij de directe collega's;
- bij de leidinggevende;
- tijdens een werkoverleg;
- bij de leidinggevende van jouw leidinggevende;
- bij één van de vertrouwenspersonen.

Belangrijk is dat de medewerker er niet mee blijft zitten! Maar dat 'bespreekbaar maken' is niet altijd vrijblijvend. De medewerker heeft de verplichting om vermoedens van misdrijven te melden bij zijn leidinggevende. Bijvoorbeeld als er vermoedens zijn dat een collega informatie lekt of de geheimhoudingsplicht verbreekt. De leidinggevende heeft ook de verplichting om ieder vermoeden te melden bij de gemeentesecretaris.

Wet Huis voor Klokkenluiders

De gemeenten waren al op grond van de Ambtenarenwet verplicht een procedure op te stellen voor het omgaan met een bij de werknemer levend vermoeden van een misstand, waarbij de Wet Huis voor Klokkenluiders van toepassing is. Door de invoering van de EU-richtlijn over de bescherming van personen die (toekomstige) inbreuken op het Unierecht melden, is de bestaande procedure aangepast.

Ook is het mogelijk bij een vermoeden van een misstand advies in te winnen bij het Huis voor de Klokkenluiders of daar een melding te doen of een onderzoek aan te vragen.

Schending van de Gedragscode

Een schending van de regels wordt beschouwd als een tekortkoming in het nakoming van de verplichtingen die de arbeidsovereenkomst met zich meebrengt. Dit kan vervolgens een (disciplinaire) maatregel opleveren of andere arbeidsrechtelijke consequenties hebben, zoals vastgelegd in het lokale sanctiebeleid. Naleving van de Gedragscode is dan ook niet vrijblijvend.

Is er sprake van een ambtsmisdrijf? Dan wordt aangifte gedaan en is strafrechtelijk optreden nodig om de integriteit van het openbaar bestuur en de ambtenaren te beschermen. In artikel 355 tot en met 380 van het Wetboek van Strafrecht staan een aantal specifieke ambtsmisdrijven opgesomd, zoals verduistering, vervalsing, fraude, corruptie en geheimschending⁸.

8 [Titel XXVIII Wetboek van Strafrecht](#)

3.4 Training en bewustwording

Het doel van het integriteitsbeleid is, zoals eerder gezegd, niet alleen de vastlegging in de Gedragscode en de personeelsregelingen van de duidelijke en richtinggevende kaders voor integer handelen, maar het doel is ook het vergroten van het integriteitsbewustzijn van onze medewerkers. Onze medewerkers maken als professionals dagelijks keuzes die ook impact hebben op de integriteit van de gemeente Leeuwarden. Daarom is het belangrijk dat onze medewerkers integriteitsdilemma's herkennen en weten wat ze moeten doen bij vermoedens van niet-integer gedrag. Belangrijk onderdeel van het integriteitsbeleid is het vergroten van de weerbaarheid van onze medewerkers tegen invloeden van buitenaf en druk, bijvoorbeeld van de georganiseerde criminaliteit (ondermijning). Maar ook is dit noodzakelijk omdat we zien dat ambtenaren steeds vaker worden bedreigd en geïntimideerd.

Trainingen in spelvorm

Om het bewustzijn en weerbaarheid van onze medewerkers te vergroten, starten we met het ontwikkelen en aanbieden van trainingen waarbij integriteitsdilemma's voorgelegd en besproken worden. Deze trainingen worden in een spelvorm aangeboden (zie verder kader). Dit doen we tegelijkertijd met het actualiseren van de hiervoor genoemde instrumenten. Bij goed ambtelijk handelen gaat het vooral om gedrag. Daarom is het van belang een cultuur te creëren waar vrijmoedig en open gecommuniceerd kan worden over morele dilemma's die medewerkers tegenkomen in hun dagelijks werk. Het gaat om sociale veiligheid, een werkomgeving waarin medewerkers zich veilig voelen om dilemma's te kunnen bespreken. Daarom worden de trainingen begeleid door eigen interne facilitators die thuis zijn in de dynamiek binnen de ambtelijke organisatie.

Dilemmaspel: wat zou jij doen?

Deelnemers krijgen een dilemma voorgelegd dat vraagt om een keuze. De deelnemers kunnen vier keuzes maken 'binnen of buiten de regels' en 'ik vind het wel of niet kunnen', die gevisualiseerd zijn middels een kwadrant op de grond. Daarna wordt de deelnemers gevraagd om, zonder overleg, een positie in te nemen in het kwadrant waarmee men de eigen keuze kenbaar maakt. Op basis van hun keuzes wordt de deelnemers gevraagd een toelichting te geven en met anderen in gesprek te gaan die een andere keuze hebben gemaakt.

Op maat gemaakte trainingen

Deze trainingen vragen om maatwerk, aangezien de gemeente een diverse organisatie is met verschillende teams die verschillende taken en verantwoordelijkheden hebben. De dilemma's die worden voorgelegd en besproken, kunnen per team verschillen. Deze trainingen zijn door de verschillende teams als zeer waardevol ervaren.

In vervolg op het spel zijn verschillende acties ondernomen die medewerkers meer stimuleren om dilemma's te delen. Met elkaar of met de leidinggevende. Ook heeft een team het spel gebruikt om daarna gezamenlijke afspraken te maken over hoe om te gaan met grijze gebieden.

Onvermijdelijk zullen er in de praktijk steeds weer nieuwe, concrete dilemma's ontstaan. Bespreekbaarheid van integriteitsvraagstukken tussen collega's en leidinggevende is daarom een must. Integriteit is niet alleen een onderwerp tijdens de training, maar is uiteraard ook een onderwerp dat structureel in de verschillende overlegvormen op de agenda moet staan. Ook is het een onderwerp dat in een HR-gesprekscyclus kan worden opgenomen. Daarmee wordt invulling gegeven aan de cultuurdimensies 'bespreekbaarheid en transparant' uit het in paragraaf 2.3 besproken model van Kaptein en wordt integriteit integraal onderdeel van het ambtelijk vakmanschap (professionaliteit en collegialiteit) van onze medewerkers.

Dilemmaspel en integriteitsexperience

Het dilemmaspel wordt opgenomen in het gemeentelijk opleidingsaanbod en het leiderschapsprogramma voor het management. Het management moet immers 'voorbeeldgedrag' laten zien door iedereen uit te nodigen om 'radicaal openhartig' te zijn en een veilige omgeving creëren waardoor medewerkers moeilijke zaken kunnen aankaarten.

Ook wordt onderzocht of er naast het dilemmaspel een 'integriteitsexperience' kan worden aangeboden. Hierbij ondervinden medewerkers aan den lijve wat het is om met een integriteitsschending te maken te krijgen. Vanuit het Regionale Informatie- en Expertise Centra (RIEC's) zijn ook andere instrumenten beschikbaar.

3.5 Samenhang andere beleidsterreinen

Het integriteitsbeleid staat niet op zichzelf, maar moet worden beschouwd in samenhang met andere beleidsterreinen binnen de gemeente Leeuwarden. Op deze beleidsterreinen zijn er instrumenten die integriteitsschendingen moeten helpen voorkomen. Zonder volledig te zijn worden hieronder de belangrijkste benoemd.

Compliance of interne beheersing

Rechtmatigheid is één van de kernbegrippen van goed overheidsbestuur. De gemeente moet publiek geld rechtmatig besteden. De ambtelijke organisatie moet bij het uitvoeren van haar taken aan allerlei wet- en regelgeving voldoen. Het normenkader 'rechtmatigheid' van de gemeente Leeuwarden geeft een goed beeld van de hoeveelheid wet- en regelgeving.

Het werken in overeenstemming met het normenkader zie je terug in de inrichting van de administratieve organisatie, functiescheiding, beleidsregels, procedures en werkinstructies. Dit wordt ook wel '*compliance*' of de interne beheersing genoemd.

Daarnaast heeft de ambtelijke organisatie 'frauderisicomanagement' ingericht. Daarbij worden frauderisico's geïdentificeerd en de relatie met de relevante interne beheersmaatregelen gelegd. Bij deze frauderisicoanalyse gaat het om opzettelijke handelingen van eigen medewerkers die gebruik maken van misleiding om een onrechtmatige of onwettig voordeel te behalen. Hierbij wordt ook een verband gelegd met het misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O beleid) als onderdeel van de jaarlijkse rechtmatigheidsverantwoording en de controleverklaring van de accountant.

In aansluiting op deze frauderisicoanalyse, die gericht is op werkprocessen, wordt eveneens in kaart gebracht bij welke functies sprake is van een verhoogde integriteitsrisico en daardoor kwetsbaar zijn. Deze inventarisatie kan reden zijn dat voor bepaalde functies aanvullende maatregelen worden getroffen, zoals extra screening of functieroulatie.

Aanpak ondermijnende criminaliteit

De aanpak van Georganiseerde Ondernijnde Criminaliteit is één van de topprioriteiten van het in 2023 demissionaire kabinet. Onder ondernijnde criminaliteit worden alle vormen van misdaad verstaan, waarbij gebruik wordt gemaakt van legale bedrijven en diensten om illegale activiteiten te ontplooiën.

Deze vorm van criminaliteit gaat vaak gepaard met geweld, bedreiging en intimidatie. In de aanpak van ondernijning is het vergroten van de weerbaarheid van gemeenten en de medewerkers een belangrijk thema. De gemeente, en in het bijzonder de Burgemeester, wordt vanuit zijn taak als handhaver van de openbare orde beschouwd als regiehouder op de aanpak van ondernijning.

Ondernijning en integriteit zijn verweven met elkaar. Bij ondernijning gaat het om een gezond bewustzijn van ondernijnde criminaliteit en beïnvloeding en het melden van vermoedens van ondernijning. Medewerkers leggen een ambtseed of -belofte af en ondertekenen een integriteitsverklaring waarin zij onder meer verklaren om niet-integere zaken aan de orde te stellen.

Wenselijk is dat de ambtelijke organisatie en het Regionale Informatie- en Expertise Centra (RIEC's) hierin gezamenlijk optrekken. Vorig jaar is in de provincie Fryslân ook de intentieverklaring 'Friese Norm'⁹ bestuurlijk ondertekend. De onderliggende intentieverklaring beschrijft de (bestuurlijke) ambities van de Provincie Fryslân, het Wetterskip Fryslân en de 18 Friese Burgemeesters in de aanpak van ondernijning. Onderdeel van deze gezamenlijk aanpak is het bevorderen en bewaken van de integriteit binnen de overheidsorganisaties in Friesland.

Privacy en informatiebeveiliging

Door de steeds verdergaande samenwerking en professionalisering van de gemeente Leeuwarden nemen de digitalisering van de interne en externe informatievoorziening en de digitale dienstverlening verder toe. Daarvoor worden informatiesystemen intern en extern met (een toenemend aantal) ketenpartners gekoppeld. Dit moet daarom worden ondersteund met passende beheerprocessen en procedures.

De Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) geldt daarbij als basisnormenkader¹⁰. Onderdeel van de BIO is het vergroten van het bewustzijn bij medewerkers over informatiebeveiligingsrisico's, omdat de menselijke factor (het menselijk gedrag) een belangrijke en doorslaggevende rol in het daadwerkelijk realiseren van de veiligheid van informatie in de praktijk. Kennis, houding en gedrag van medewerkers zijn hierbij cruciaal.

Om persoonsgegevens van de inwoners binnen Europa beter te beschermen, geldt vanaf 25 mei 2018 de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Persoonsgegevens mogen alleen worden verwerkt in overeenstemming met de AVG. In de Gedragscode staan daarom voorschriften over het omgaan met informatie en de geheimhoudingsplicht.

Arbeidsomstandighedenwet

De Arbeidsomstandighedenwet¹¹ verplicht werkgevers beleid te voeren over het tegengaan of beperken van psychosociale arbeidsbelasting (PSA). Dit is zowel gericht op preventie als op de afhandeling van klachten.

PSA wordt gedefinieerd als: de factoren direct of indirect onderscheid met inbegrip van seksuele intimidatie, agressie en geweld, pesten en werkdruk, in de arbeidssituatie die stress teweegbrengen. Dit raakt dus ook het integriteitsbeleid. En vooral de Gedragscode waarin het omgaan met anderen is opgenomen en de naleving daarvan.

9 [intentieverklaring_friese_norm_2022.pdf \(fryslan.nl\)](#)

10 <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2020-7857.html>

11 [Arbeidsomstandighedenwet](#)

4. Borging en monitoren

De aandacht voor integriteit moet duurzaam binnen de ambtelijke organisatie georganiseerd, geborgd en gemonitord worden.

4.1 Borging

‘Goed ambtelijk handelen’ is primair een verantwoordelijkheid van alle medewerkers binnen de gemeente Leeuwarden; men is aanspreekbaar op gewenst en ongewenst gedrag. Dit geldt voor directieleden, management en alle overige medewerkers. Daarnaast is iedereen vanuit zijn rol of functie ook verantwoordelijk op het terrein van integriteit. In bijlage 2 worden deze verantwoordelijkheden per rol benoemd.

Belangrijke rollen

Een belangrijke rol is neergelegd bij de Burgemeester, de gemeentesecretaris en de griffier. Zij hebben een zorgplicht om de bestuurlijke integriteit en de ambtelijke integriteit te bevorderen. De gemeentesecretaris is eindverantwoordelijk voor de hele ambtelijke organisatie en de griffier voor de griffie. De zorgplicht van de gemeentesecretaris en de griffier start al bij het afleggen van de ambtseed. Daarnaast zijn de gemeentesecretaris en de griffier opdrachtgever voor (voor)onderzoek bij het vermoeden van een misstand en zijn ze adviseur integriteit voor alle politieke ambtsdragers.

Essentieel is de rol van alle leidinggevendenden. Zij dragen het integriteitsbeleid uit. Dit doen zij door onder andere eigen voorbeeldgedrag en het creëren van een veilige werkomgeving waarin medewerkers dilemma’s kunnen bespreken. Verder zijn zij aanspreekpunt voor medewerkers bij integriteitskwesties.

Evenwicht tussen hard en zacht

Zoals onder hoofdstuk 2 is aangegeven is voor een effectief integriteitsbeleid noodzakelijk dat er een evenwicht is tussen de harde en zachte infrastructuur. Een sterke en weerbare integriteitscultuur zorgt ervoor dat onze medewerkers zich gesteund weten door het management en de directe collega’s.

Dit nieuwe integriteitsbeleid is een duurzame en samenhangende benadering die bijdraagt aan de effectiviteit van het integriteitsbeleid én daarmee voldoet aan de nieuwe verplichting in de Ambtenarenwet. Uiteraard verdient integriteit permanente aandacht en borging binnen de organisatie en vraagt het nieuwe integriteitsbeleid op onderdelen nog verdere uitwerking.

Daarnaast zijn er landelijke beleidsvoornemens integriteit in het openbaar bestuur die verbinding en samenhang vragen met het integriteitsbeleid van de ambtelijke organisatie. Zo is in mei 2023 het nieuwe handboek ‘integriteit voor politieke ambtsdragers decentrale overheden’¹² beschikbaar gekomen. Deze kent veel gelijkenissen met die van de ambtelijke integriteit.

Om de nadere uitwerkingen en ontwikkelingen op het terrein van integriteit verder op te pakken is een uitvoeringsplan opgesteld waaraan, na vaststelling van het beleid, uitvoering wordt gegeven. Zie bijlage 1.

Integriteitscoördinator

Binnen de gemeente Leeuwarden bestaat al jaren de rol van integriteitscoördinator. Deze coördinator zorgt voor advies en afstemming tussen de verschillende deelnemers en hun rol en verantwoordelijkheden. Zie bijlage 2: ‘rollen en verantwoordelijkheden’.

Deze integriteitscoördinator geeft, samen met de afdeling HRM, inhoud en vorm aan de verschillende integriteitsinstrumenten. Wel is het belangrijk dat de positie van deze coördinerende rol binnen de ambtelijke organisatie officieel gemaakt wordt. De positie van de integriteitscoördinator moet voldoende gezag geven binnen de organisatie. Zowel richting het college van Burgemeester en Wethouders als het management en medewerkers.

Tegelijkertijd moet de positie voldoende onafhankelijkheid verzekeren, waardoor de integriteitscoördinator een eigenstandige, zo nodig kritische rol kan vervullen over integriteitskwesties. Daarom is de rol van integriteitscoördinator binnen de control-functie ondergebracht. Daarmee komt de onafhankelijkheid van deze rol het beste tot zijn recht.

De integriteitscoördinator is daarmee de spil van de integriteitsinfrastructuur en zorg voor de (coördinatie van de) uitvoering van het uitvoeringsplan.

¹² www.kennisopenbaarbestuur.nl/documenten/rapporten/2023/05/08/handboek-integriteit-bzk

4.2 Monitoren

Het monitoren van het integriteitsbeleid is nodig om de voortgang en werking daarvan te kunnen bewaken. Met goede monitoring en evaluatie krijgt het bestuur en het management inzicht in de implementatie van het actieplan en gevoerde integriteitsbeleid, de werking van de integriteitsmaatregelen en in hoeverre deze verbeterd kunnen worden.

Het is bovendien belangrijk en steeds vaker een eis dat er ook extern, (bijvoorbeeld in een (sociaal) jaarverslag), verantwoording wordt afgelegd over het gevoerde integriteitsbeleid. Daarnaast wil de accountant voor de jaarrekeningcontrole ook meer inzicht krijgen in:

- de zachte infrastructuur of *soft controls*
- de cultuur van de organisatie
- het gedrag van management en medewerkers

Al jaren wordt in de paragraaf 'bedrijfsvoering' van de jaarstukken inzicht gegeven in het aantal meldingen en de ontwikkelingen.

Bijlagen

1. Uitvoeringsplan

Onderdelen van de integriteitsinfrastructuur vragen nog verdere uitwerking. In onderstaande overzicht zijn de acties voor 2024 benoemd.

Actie	2024
<p>Commitment:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Interne communicatie (o.a. Welp LEO) • Leiderschapstraject (moreel leiderschap) • Verbeteren bekendheid vertrouwenspersonen 	<p>×</p> <p>×</p> <p>×</p>
<p>Personeelsbeleid & cultuur:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dilemmaspel integreren bij het afleggen ambtseed • Dilemmaspel opnemen in het centraal opleidingsaanbod • Aanpassen werving- en selectiebeleid (o.a. screeningsbeleid VOG en VOG-P + draaideurconstructie + relatie externe inhuur) • Integriteit aandacht geven in gesprekscyclus • Tenminste 1x per jaar integriteit agenderen in teambijeenkomsten 	<p>×</p> <p>×</p> <p>×</p> <p>×</p> <p>×</p>
<p>Regels en procedures:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nieuw format ambtseed/-gelofte • Opmaak nieuwe Gedragscode • Klachtenregeling splitsen in een intern (klachten+vertrouwenspersoon) en extern (LKOG) deel • Regeling melden vermoeden misstand en inbreuk op Unierecht • Opstellen regeling t.a.v. nevenfuncties ambtenaren, waaronder de openbaarmaking • Opstellen beleid screening VOG/VOG-P • Inventarisatie kwetsbare functies in relatie tot frauderisico analyse (samenpraak met de control) 	<p>×</p> <p>×</p> <p>×</p> <p>×</p> <p>×</p> <p>×</p> <p>×</p>
<p>Borgen en rapportage:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vormgeving monitoring en verantwoording integriteitsbeleid • Communicatie rondom handhaving van incidenten 	<p>×</p> <p>×</p>
<p>Landelijke/regionale ontwikkelingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitwerking 'Friese Norm' • Volgen en implementeren beleidsvoornemens Min. BZK 	<p>×</p> <p>×</p>

2. Rollen en verantwoordelijkheden

College van B&W

Onder andere verantwoordelijk voor het:

- vaststellen van integriteitsbeleid en de personeelsregelingen
- uitdragen van het integriteitsbeleid
- beoordeelt de uitkomsten van onderzoek naar een vermoedelijke schending door de gemeentesecretaris en legt een eventuele sanctie op

Burgemeester

Onder andere verantwoordelijk voor het:

- bevorderen van bestuurlijke integriteit;
- geeft, bij twijfel over een voorgenomen handeling van een raadslid, Wethouder of de griffier, gevraagd en ongevraagd advies over de vraag of die handeling een schending zou opleveren;
- doet (c.q. laat doen), in geval van een vermoeden van een schending, vooronderzoek om vast te stellen of die verdenking grond heeft;
- geeft indien nodig opdracht voor een integriteitsonderzoek.

Gemeentesecretaris/Algemeen directeur

Onder andere verantwoordelijk voor het:

- bevorderen van de ambtelijke integriteit;
- is vraagbaak en vertrouwenspersoon voor alle politieke ambtsdragers;
- kan op verzoek van de Burgemeester concrete taken – zoals het verschaffen feitelijke informatie – uitvoeren in het kader van een vooronderzoek naar het handelen van een raadslid of Wethouder;
- rapporteren over het gevoerde integriteitsbeleid aan ondernemingsraad en het college van B&W;
- treedt op als gemandateerd bevoegd gezag bij vermoedens en meldingen die ambtenaren (voor zover zij niet werkzaam zijn bij de griffie) betreffen. Handelt daarbij in lijn met het ambtelijke integriteitsbeleid van de gemeente;
- treft van maatregelen bij schendingen van het integriteitsbeleid (bijv. het toepassen van een sanctie).

Griffier

Onder andere verantwoordelijk voor het:

- bevorderen van de ambtelijke integriteit medewerkers griffie;
- is vraagbaak en vertrouwenspersoon voor alle politieke ambtsdragers;
- op verzoek van de Burgemeester het verschaffen van feitelijke informatie in het kader van een vooronderzoek naar het handelen van een raadslid of Wethouder;
- treedt op als gemandateerd bevoegd gezag bij vermoedens en meldingen die een griffiemedewerker betreffen; beoordeelt de uitkomsten van een eventueel integriteitsonderzoek en legt zo nodig een sanctie op.

Leidinggevenden

Onder andere verantwoordelijk voor het:

- uitdragen en uitvoeren van het integriteitsbeleid, onder andere door eigen voorbeeldgedrag;
- aan de orde stellen van integriteit in de HRM-gesprekscyclus;
- periodiek agenderen van integriteit voor een overleg op afdeling- of teamniveau, zodat werknemers vragen en dilemma's kunnen bespreken;
- zorgdragen voor naleving van het integriteitsbeleid door werknemers (o.a. het aanspreken van werknemers op ongewenst gedrag en het maken van afspraken hierover voor de toekomst);
- fungeren als eerste aanspreekpunt voor werknemers bij integriteitskwesties;
- melden van (een vermoeden van) een integriteitschending bij de gemeentesecretaris;
- het in kaart brengen van de risico's t.a.v. integriteit in de uitvoering van werkzaamheden;
- beperken van de kwetsbaarheid van werkprocessen binnen de organisatie en ervoor zorgen dat werknemers zo min mogelijk worden blootgesteld aan integriteitsrisico's.

Medewerker

Onder andere verantwoordelijk voor het:

- kennen en naleven van regels en voorschriften rond integriteit zoals beschreven in de Ambtenarenwet en de Gedragscode;
- signaleren en ondernemen van actie bij integriteitskwesties, zoals het aanspreken van een collega op zijn/haar gedrag of het aan de orde stellen van dilemma's in een werkoverleg;
- melden van (een vermoeden van) schending van het integriteitsbeleid bij zijn/haar leidinggevende en anders de naast hogere leidinggevende en/of de interne vertrouwenspersoon.

Vertrouwenspersonen

Onder andere verantwoordelijk voor het:

- adviseren medewerkers die met ongewenst gedrag worden geconfronteerd;
- adviseren medewerkers inzake (een schending van) integriteit of vermoeden van een misstand.

Directieteam

Onder andere verantwoordelijk voor het:

- uitdragen van het integriteitsbeleid, onder andere door eigen voorbeeldgedrag;
- aan de orde stellen van integriteit in de gesprekken met de leidinggevende.

Adviseurs/juristen PO&O

Onder andere verantwoordelijk voor het:

- opstellen, actualiseren en bekendmaking van personeelsregeling;
- ondersteunen en adviseren van de integriteitscoördinator, gemeentesecretaris en overige leidinggevenden bij het toepassen en borgen van het integriteitsbeleid;
- organiseren van activiteiten/trainingen op het gebied van het vergroten van het integriteitbewustzijn;
- werven, selecteren, opleiden en benoemen van interne vertrouwenspersonen.

Integriteitscoördinator

Onder andere verantwoordelijk voor het:

- opstellen en actualiseren en periodiek evalueren van het integriteitsbeleid en indien nodig aanpassen van het integriteitsbeleid;
- adviseren van de gemeentesecretaris en het overige management inzake integriteitkwesties;
- opdrachtneming (voor)onderzoek melding vermoeden misstand;
- zorgen voor samenhang tussen de diverse integriteitsmaatregelen en de samenwerking tussen de verschillende actoren versterkt;
- verzorgen van interne registraties;
- Adviseur van de Burgemeester en de griffier inzake integriteitkwesties;
- Onderhouden van interne en extern integriteitsnetwerk (PO&O adviseurs, controllers, OR, Friese integriteitscoördinatoren).

Ondernemingsraad

Verantwoordelijk voor het:

- Het advies- of instemmingsrecht van personeelsregelingen op het gebied van het integriteitsbeleid.

Gearchiveerd: dinsdag 3 september 2024 11:49:20

Van: [Buma, Sybrand](#)

Verzonden: dinsdag 9 juli 2024 13:26:21

Onderwerp: Fwd: Bijl incident Baard

Precisie: Normaal

Bijlagen:

[document \(23\).pdf](#); [FW Bijl incident Baard.msg](#) ;

\f0dit is de kwestie

\f0

\f0**Van:** [REDACTED]

Verzonden: Thursday, July 4, 2024 6:53:03 PM

Aan: Buma, Sybrand [REDACTED]; [REDACTED]

Onderwerp: FW: Bijl incident Baard

\f0

Hallo Sybrand,

Hierbij de toegezegde informatie over het incident met raadslid Astro. Dhr. Astro woont in Baard. Op 21 juni jl. is er in Baard een muziekevenement geweest. Dhr Astro vindt de muziek te hard. Hij gaat die avond omstreeks 21.50 uur met een bijl onderweg naar het evenement, met de bedoeling om de muziekinstallatie met de bijl te vernielen om de muziek te doen stoppen.

In de eerste bijlage vind je het dagrapport dat de [REDACTED] [REDACTED] heeft opgemaakt over dit incident.

In de tweede bijlage vind je een mail met een foto van dhr. Astro, van het bewuste moment dat dhr. Astro met bijl onderweg is naar de muziekinstallatie.

[REDACTED],

Kun je in een remail aan Sybrand nog wat nauwkeuriger beschrijven wat er precies is gebeurd? Was er al iets voorafgegaan aan het incident waardoor dhr. Astro zo boos was? Waaruit is gebleken dat Astro doelbewust met de bijl onderweg was naar de muziek om de installatie te vernielen? Hoe komt het dat dhr. Astro wel onderweg was naar de muziek maar uiteindelijk toch niet de installatie heeft vernield. En zo. Zowel in de mail als in het dagrapport is niet concreet beschreven wat er de bewuste avond is gebeurd.

Vrgr, [REDACTED]

Van: [REDACTED]

Verzonden: zaterdag 29 juni 2024 14:44

Aan: [REDACTED]

Onderwerp: Fwd: Bijl incident Baard

Van: [REDACTED]

Verzonden: zaterdag 29 juni 2024 09:51

Aan: [REDACTED]

Onderwerp: Fwd: Bijl incident Baard

\sb240Oja, nog vergeten te vertellen dat ik hem op de hoogte gebracht heb dat ik dit bijl incident bij jou heb gemeld. Hij zou nog contact opnemen met je.

Freonlike groetnis,

[REDACTED]

Begin doorgestuurd bericht:

\sb240Van: [REDACTED]

Datum: 29 juni 2024 om 09:48:40 CEST

Aan: [REDACTED]

Onderwerp: Antw: Bijl incident Baard

\sb240Hallo [REDACTED],

Gister avond samen met [REDACTED] met Pim Astro gesproken over het bijl incident. Was een positief gesprek. Heeft zijn excuus aangeboden en aangegeven dat het nooit had mogen gebeuren. Ook heeft hij ons verzekerd dat het nooit weer gaat gebeuren.

Wel ervaart hij overlast van de muziek. Te lang en te hard. Wij vinden dat het wel mee valt maar zijn perceptie is anders. Daar kun je lang over praten maar daar kom je niet uit.

Hij begrijpt dat [REDACTED] tijdens het martinee wat meer herrie maakt, dat was ook niet het probleem. Hebben afgesproken dat we proberen rekening te houden met zijn overlast (misschien de box aan de andere kant van de tent zetten, tijdens de brunch misschien wat rustigere muziek, dat moeten we maar even bespreken(merke commissie)). Daarnaast afgesproken even bij hem langs te gaan als we de muziek aanzetten. Ook afgesproken dat hij niet weer kwaad naar buiten komt als hij overlast heeft maar dat hij mij even belt of appt. Dan kunnen we kijken of we er wat aan kunnen doen. Wel aangegeven dat we niet zo maar de muziek kunnen uitzetten maar misschien helpt een paar decibels minder al.

Ben je weer even op de hoogte.

Freonlike groetnis,

[REDACTED]

[REDACTED]

Op 21 jun 2024 om 21:53 heeft [REDACTED] het volgende geschreven:

\sb240

Goedendag,

Bedankt voor jullie mail. Wat ons betreft prima als jullie zelf met hem in gesprek gaan. Wij leggen het wel vast. Ik heb de teamleiding ook ingelicht. Zij gaan onderzoeken of wij deze info met de Burgemeester

mogen delen. Het lijkt erop dat wij dit incident zeker met hem kunnen delen. Ik weet niet wat er voor hem achter weg gaat komen.

[Redacted]

Sr. GGP/ [Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[<image001.png>](#)

Politie Noord-Nederland | Fryslân | Leeuwarden

Holstmeerweg 3, 8936 AS Leeuwarden

Postbus 269, 8901 BB Leeuwarden

[<image002.png>](#)

[<image003.png>](#)

[<image004.png>](#)

[<image005.png>](#)

[<image006.png>](#)

Meer informatie? Kijk op politie.nl

Van: [Redacted]

Verzonden: dinsdag 18 juni 2024 06:31

Aan: [Redacted]

Onderwerp: Bijl incident Baard

En hierbij de foto uit de video.

Man waar het om gaat is:

Pim Astro

[Redacted]

Heb hem gisteren gesproken. Hij wil wel in gesprek over het voorval. Afgesproken om op korte termijn een afspraak te plannen. Ik overleg nog even met dorpsbelang of het handig is of u daarbij ook zou moeten aansluiten. Weet ook niet hoe hij daar op zal reageren en of hij dan nog in gesprek wil. Hier kom ik op terug.

\sb240<image007.jpg>

Freonlike groetnis,

----- Disclaimer -----

De informatie verzonden met dit e-mailbericht (en bijlagen) is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n) en zij die van de geadresseerde(n) toestemming kregen dit bericht te lezen. Kennisneming door anderen is niet toegestaan.

De informatie in dit e-mailbericht (en bijlagen) kan vertrouwelijk van aard zijn en binnen het bereik van een geheimhoudingsplicht en/of een verschoningsrecht vallen.

Indien dit e-mailbericht niet voor u bestemd is, wordt u verzocht de afzender daarover onmiddellijk te informeren en het e-mailbericht (en bijlagen) te vernietigen.

Conform het beveiligingsbeleid van de Politie wordt e-mail van en naar de politie gecontroleerd op virussen, spam en phishing en moet deze e-mail voldoen aan de voor de overheid verplichte mailbeveiligingsstandaarden die zijn vastgesteld door het Forum Standaardisatie.

Mail die niet voldoet aan het beveiligingsbeleid kan worden geblokkeerd waardoor deze de geadresseerde niet bereikt. De geadresseerde wordt hiervan niet in kennis gesteld.

The information sent in this E-mail message (including any attachments) is exclusively intended for the individual(s) to whom it is addressed and for the individual(s) who has/have had permission from the recipient(s) to read this message.

Access by others is not permitted.

The information in this E-mail message (including any attachments) may be of a confidential nature and may form part of the duty of confidentiality and/or the right of non-disclosure.

If you have received this E-mail message in error, please notify the sender without delay and delete the E-mail message (including any attachments).

In conformity with the security policy of the Police, E-mails from and to the Police are checked for viruses, spam and phishing and this E-mail must meet the standards of the government-imposed E-mail security as set by the Standardization Forum.

Any E-mail failing to meet said security policy may be blocked as a result of which it will not reach the intended recipient. The recipient concerned will not be notified.

----- Disclaimer -----

De informatie verzonden met dit e-mailbericht (en bijlagen) is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n) en zij die van de geadresseerde(n) toestemming kregen dit bericht te lezen.

Kennisneming door anderen is niet toegestaan.

De informatie in dit e-mailbericht (en bijlagen) kan vertrouwelijk van aard zijn en binnen het bereik van een geheimhoudingsplicht en/of een verschoningsrecht vallen.

Indien dit e-mailbericht niet voor u bestemd is, wordt u verzocht de afzender daarover onmiddellijk te informeren en het e-mailbericht (en bijlagen) te vernietigen.

Conform het beveiligingsbeleid van de Politie wordt e-mail van en naar de politie gecontroleerd op virussen, spam en phishing en moet deze e-mail voldoen aan de voor de overheid verplichte mailbeveiligingsstandaarden die zijn vastgesteld door het Forum Standaardisatie.

Mail die niet voldoet aan het beveiligingsbeleid kan worden geblokkeerd waardoor deze de geadresseerde niet bereikt. De geadresseerde wordt hiervan niet in kennis gesteld.

The information sent in this E-mail message (including any attachments) is exclusively intended for the individual(s) to whom it is

addressed and for the individual(s) who has/have had permission from the recipient(s) to read this message.

Access by others is not permitted.

The information in this E-mail message (including any attachments) may be of a confidential nature and may form part of the duty of confidentiality and/or the right of non-disclosure.

If you have received this E-mail message in error, please notify the sender without delay and delete the E-mail message (including any attachments).

In conformity with the security policy of the Police, E-mails from and to the Police are checked for viruses, spam and phishing and this E-mail must meet the standards of the government-imposed E-mail security as set by the Standardization Forum.

Any E-mail failing to meet said security policy may be blocked as a result of which it will not reach the intended recipient. The recipient concerned will not be notified.

Gearchiveerd: dinsdag 3 september 2024 11:50:29

Van: [Buma, Sybrand](#)

Verzonden: donderdag 11 juli 2024 22:30:16

Aan: [Heide van der, Frans](#); [Rijnsoever van, Wilmar](#)

Onderwerp: Fwd: incident Baard

Precisie: Normaal

Nadere info van de politie

Van: [REDACTED]

Verzonden: Thursday, July 11, 2024 3:36:50 PM

Aan: Buma, Sybrand [REDACTED]

CC: [REDACTED]

Onderwerp: incident Baard

U ontvangt niet vaak e-mail van [REDACTED] [Meer informatie over waarom dit belangrijk is](#)

Goedemiddag meneer Buma,

Zojuist ben ik gebeld door [REDACTED] met betrekking tot het incident in Baard. Ik begrijp dat u op zoek bent naar meer informatie over het incident met de bijl op het dorpsfeest. Hierover kan ik het volgende vertellen:

Ik heb telefonisch contact opgenomen met de heer [REDACTED] van de Merke-commissie. Dit naar aanleiding van een achtergelaten terugbelbericht. Tijdens dit telefoongesprek hoorde ik dat er een er tijdens de het dorpsfeest een meneer met een kloofbijl richting de tent gelopen was. Ik hoorde toen dat het om een gemeenteraadslid ging. Ik heb toen aangegeven bij [REDACTED] dat alles wat hij mij vertelde gedeeld zou worden met de teamleiding en dat dat dan ook zeer waarschijnlijk bij u terecht zou komen. Hierop antwoordde [REDACTED] dat dat dan het gevolg was van het eigen handelen van de betrokken persoon. In eerste instantie was dat ook alle informatie die ik kreeg. Meer wilde men niet kwijt. Men zou nog overleggen met het Dorpsbelang wat ze hierin zouden ondernemen en of de politie daarbij aan zou sluiten.

Uiteindelijk heb ik opnieuw telefonisch contact gehad met [REDACTED]. Hij vertelde dat het ging om raadslid Astro. Hij vertelde ook dat Astro hel boos was over het volume van het geluid dat afkomstig was van de feesttent. Vorig jaar was de heer Astro ook al boos bij de tent geweest. Toen was de heer Astro verbaal verhaal gaan halen. Nu had hij een bijl in zijn handen en was hij onderweg naar de tent. De eigen invulling van de mensen die Astro aangesproken hebben was dat hij de geluidsinstallatie te lijf wilde gaan. In een klein dorp kent men elkaar goed, men kent de heer Astro niet als agressief. De personen die het filmpje gemaakt hebben, hebben de heer Astro aangesproken. Zij hebben op enig moment de bijl in handen gekregen. Of dit afgepakt is of is overhandigd blijft in het midden. Hij is daarna ook naar huis gegaan.

De Merke-commissie en het Dorpsbelang vonden wel dat er nog een gesprek diende te komen. Zij hebben een gesprek gehad met Astro. Ik weet alleen dat daarin afspraken gemaakt zijn en dat de heer Astro aangegeven heeft dat het niet zo had gemoeten. Men wil het in het dorp vooral niet groter maken dan het is. Wel is besloten om het filmpje en de foto met mij te delen.

Ik meen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

[REDACTED]
Sr. GGP/
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Politie Noord-Nederland | Fryslân | Leeuwarden
Holstmeerweg 3, 8936 AS Leeuwarden
Postbus 269, 8901 BB Leeuwarden

Meer informatie? Kijk op [politie.nl](https://www.politie.nl)

----- Disclaimer -----

De informatie verzonden met dit e-mailbericht (en bijlagen) is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n) en zij die van de geadresseerde(n) toestemming kregen dit bericht te lezen.

Kennisgeving door anderen is niet toegestaan.

De informatie in dit e-mailbericht (en bijlagen) kan vertrouwelijk van aard zijn en binnen het bereik van een geheimhoudingsplicht en/of een verschoningsrecht vallen.

Indien dit e-mailbericht niet voor u bestemd is, wordt u verzocht de afzender daarover onmiddellijk te informeren en het e-mailbericht (en bijlagen) te vernietigen.

Conform het beveiligingsbeleid van de Politie wordt e-mail van en naar de politie gecontroleerd op virussen, spam en phishing en moet deze e-mail voldoen aan de voor de overheid verplichte mailbeveiligingsstandaarden die zijn vastgesteld door het Forum Standaardisatie.

Mail die niet voldoet aan het beveiligingsbeleid kan worden geblokkeerd waardoor deze de geadresseerde niet bereikt. De geadresseerde wordt hiervan niet in kennis gesteld.

The information sent in this E-mail message (including any attachments) is exclusively intended for the individual(s) to whom it is addressed and for the individual(s) who has/have had permission from the recipient(s) to read this message.

Access by others is not permitted.

The information in this E-mail message (including any attachments) may be of a confidential nature and may form part of the duty of confidentiality and/or the right of non-disclosure.

If you have received this E-mail message in error, please notify the sender without delay and delete the E-mail message (including any attachments).

In conformity with the security policy of the Police, E-mails from and to the Police are checked for viruses, spam and phishing and this E-mail must meet the standards of the government-imposed E-mail security as set by the Standardization Forum.

Any E-mail failing to meet said security policy may be blocked as a result of which it will not reach the intended recipient. The recipient concerned will not be notified.

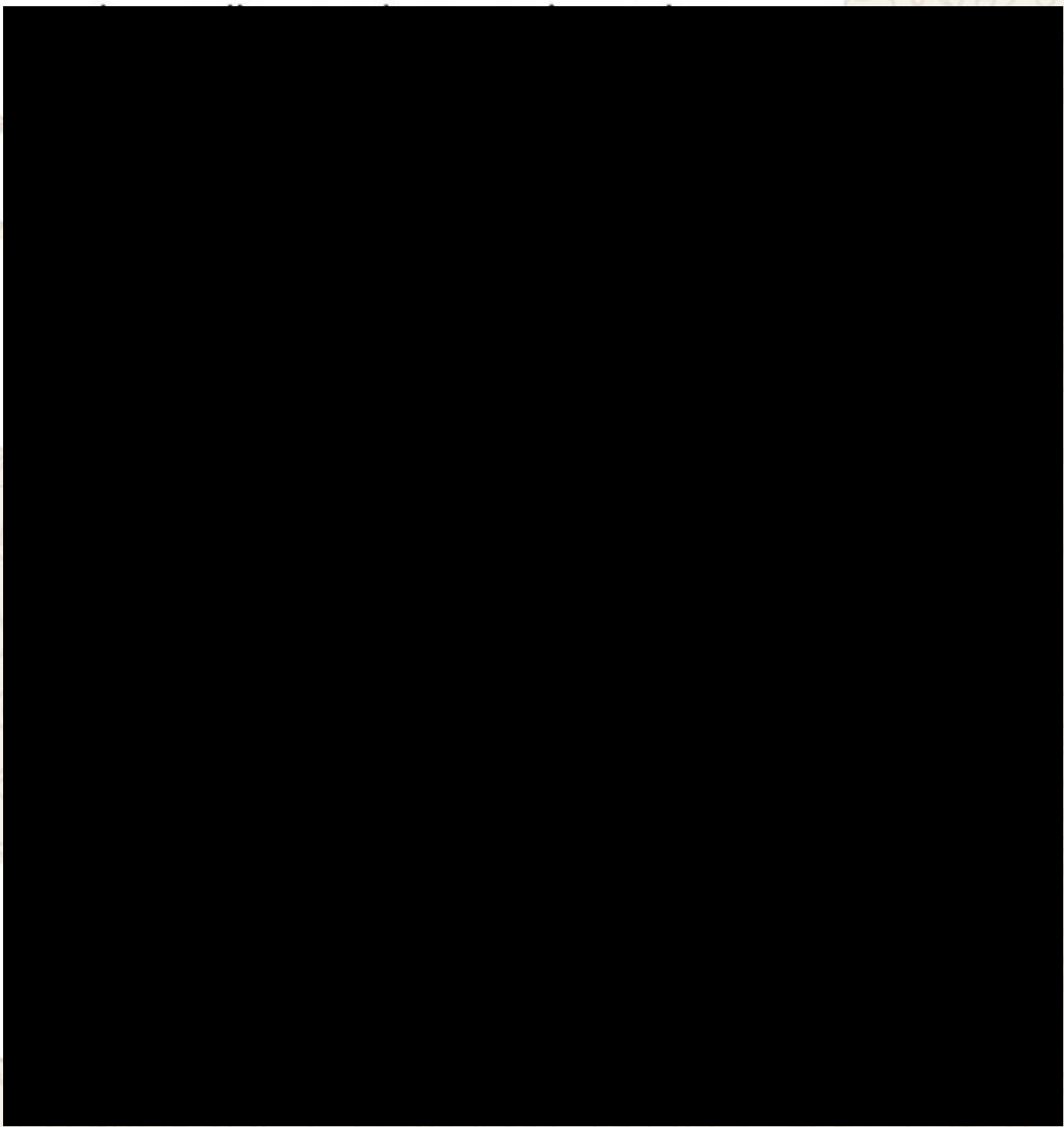
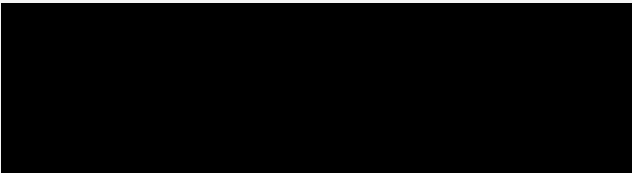
[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

do 18 jul

Omrop heeft een stukje geschreven over dhr. Astro die met een bijl naar het dorpsfeest is gegaan ivm geluidsoverlast.

17:39

Gearchiveerd: dinsdag 3 september 2024 12:23:32

Van: [Heide van der, Frans](#)

Verzonden: maandag 8 juli 2024 17:19:57

Aan: [Buma, Sybrand](#)

Onderwerp: kwestie P

Precisie: Normaal

Bijlagen:

[kwestie P.docx](#) ;

Hoi,

Snel even wat opgezocht. Zie de stukjes die ik uit onze recent vastgestelde regelingen heb geknipt.

Mijn voorlopige conclusie:

- Er is sprake van een integriteitsschending
- We moeten dit met Pim bespreken om te kijken of hij die conclusie deelt
- Als dat zo is dan zal hij het moeten melden bij de raad. In de regeling staat dat hij dit per brief moet doen
- Jij kunt raad vervolgens adviseren over een mogelijk vervolg of sanctie. Dat hoeft overigens niet trouwens

Vraag is eerst of je mijn conclusies deelt. [REDACTED]

[REDACTED] Eerste stap is met Pim praten. [REDACTED]

Gr.

Uit: Gedragscode integriteit

Integriteit is niet alleen een kwestie van regels, maar ziet ook op de onderlinge omgangsvormen. Een respectvolle omgang met burgers en organisaties, tussen raadsleden onderling en tussen raadsleden en ambtenaren, met behoud van eigen politieke inhoud en stijl, is van belang. In de omgang met burgers, ambtenaren, externe partijen en andere raadsleden wordt van een raadslid correct, fatsoenlijk, en respectvol gedrag verwacht dat vrij is van ongewenste omgangsvormen en grensoverschrijdend en (seksueel) intimiderend gedrag, zoals hinderlijk gedrag, intimidatie, dubbelzinnige opmerkingen, handtastelijkheden, agressie, pesten en discriminatie.

Uit: Procesafspraken integriteit

Onder een integriteitsschending wordt verstaan “een gedraging van een politiek ambtsdrager, die in strijd is met het handelen als ‘goed volksvertegenwoordiger’ of ‘goed bestuurder’”. Het kan hierbij gaan om feiten die wettelijk strafbaar zijn, maar ook om handelingen in strijd met geschreven of ongeschreven regels.

Artikel 1.1 sub b

b) Een raadslid twijfelt over een eigen al uitgevoerde handeling:

Het raadslid vraagt de griffier om advies: is deze handeling een schending? Als de gedeelde conclusie is dat er geen sprake is van een schending, is de zaak afgedaan.

Als het raadslid en de griffier er niet uitkomen – vanwege een verschil van inzicht of er blijft twijfel bestaan over de uitgevoerde handeling – gaan ze samen naar de burgemeester. Als de gedeelde conclusie van dit gesprek is dat er inderdaad sprake is van een schending, zal het raadslid in ieder geval de gemeenteraad middels een brief informeren en indien mogelijk de schending ongedaan maken of de schade herstellen. De burgemeester kan adviseren over de ernst van de schending en maakt dit middels een raadsvoorstel bekend aan de gemeenteraad. De raad velst het eindoordeel en besluit over een eventuele sanctie (zie verder fase 3).

Als er geen sprake is van een gedeelde conclusie, is het aan de burgemeester om te besluiten of de stap naar fase 2, duiden en onderzoeken, wordt gezet dan wel dat de zaak is afgedaan.

Artikel 3.2 sub b

b) De burgemeester twijfelt over een al uitgevoerde handeling van een raadslid:

- De burgemeester bespreekt (eventueel na overleg met de griffier) de twijfels met het raadslid, tenzij er goede redenen zijn om dit niet te doen (zie kader ‘Aanspreken: wanneer niet?’, pagina 7).
- Als het raadslid erkent mogelijk een schending te hebben begaan, informeert het raadslid ij de gemeenteraad hierover (zie verder onder 1.1.b.).
- Bij aanhoudende twijfel is het aan de burgemeester om te besluiten of de stap naar fase 2 wordt gezet dan wel dat de zaak is afgedaan.

Gearchiveerd: dinsdag 3 september 2024 15:23:10

Van: [Heide van der, Frans](#)

Verzonden: donderdag 11 juli 2024 16:39:20

Aan: [Buma, Sybrand](#) [REDACTED]

Onderwerp: RE: Heide van der, Frans heeft 'Samenvattend verslag van het gesprek van Burgemeester Buma en griffier van der Heide met het raadslid Astro' met u gedeeld

Urgentie: Normal

Precisie: None

Zie nog een taalfoutje..d t erkent

Van: Heide van der, Frans

Verzonden: donderdag 11 juli 2024 16:38

Aan: Buma, Sybrand [REDACTED]; [REDACTED]

Onderwerp: Heide van der, Frans heeft 'Samenvattend verslag van het gesprek van Burgemeester Buma en griffier van der Heide met het raadslid Astro' met u gedeeld

**\itap5Heide van der, Frans heeft u
uitgenodigd om een bestand weer te geven**

\itap3toch maar even een verslagje gemaakt. Kijk je er even naar?
gr.
Frans.

[\itap4Samenvattend verslag van het gesprek van Burgemeester Buma
en griffier van der Heide met het raadslid Astro](#)

\itap4Deze uitnodiging werkt alleen voor u en personen met bestaande toegang.

[\itap4](#)

Openen

[\itap4](#)

Delen

[\itap5Privacyverklaring](#)

\itap5This email is generated through Shared Service Centrum's use of Microsoft 365 and may contain content that is controlled by Shared Service Centrum.

Gearchiveerd: dinsdag 3 september 2024 15:23:31

Van: [Heide van der, Frans](#)

Verzonden: vrijdag 12 juli 2024 09:32:13

Aan: [Buma, Sybrand](#)

Onderwerp: Document1

Urgentie: Normal

Precisie: None

Bijlagen:

[Document1.docx](#);

Zo wel leesbaar?

Gearchiveerd: dinsdag 3 september 2024 15:23:24

Van: [Heide van der, Frans](#)

Verzonden: vrijdag 12 juli 2024 11:44:15

Aan: [Buma, Sybrand](#)

Onderwerp: verslag gesprek burgemeester en griffier met raadslid Astro.

Urgentie: Normal

Precisie: None

Bijlagen:

[verslag gesprek burgemeester en griffier met raadslid Astro..docx.docx](#);

Met toevoeging.

Gearchiveerd: dinsdag 3 september 2024 15:23:18

Van: [Heide van der, Frans](#)

Verzonden: vrijdag 12 juli 2024 12:31:32

Aan: [Buma, Sybrand](#)

Onderwerp: verslag gesprek burgemeester en griffier met raadslid Astro.

Urgentie: Normal

Precisie: None

Bijlagen:

[verslag gesprek burgemeester en griffier met raadslid Astro..docx.docx](#);

Verbeterde versie. Ik heb [REDACTED] even mee laten lezen. Het leek hem goed het citaat uit de gedragscode op te nemen.

Gr.

Samenvattend verslag van het gesprek van Burgemeester Buma en griffier van der Heide met het raadslid Astro.

d.d. 11-07-2024

De burgemeester legt uit dat hij via de politie een melding heeft gekregen over een incident waarbij de heer Astro is betrokken. Er is overigens geen aangifte gedaan.

Samengevat: Tijdens de merke in het dorp is de heer Astro met een kloofbijl op straat aangetroffen onderweg naar het kaatsveld om daar een einde te maken aan de door hem ervaren geluidsoverlast. Naar eigen zeggen wilde Astro met de bijl de 'draad' van de geluidsinstallatie doorhakken.

Astro erkent het gebeurde en geeft toelichting op de aanloop die hem tot dit handelen heeft gebracht. Hij geeft daarbij ook aan dat hij geen mensen heeft bedreigd en dat er nooit minder dan vijf meter afstand tussen hem en anderen is geweest. Hij vertelt ook dat het gebeurde in een goed gesprek met dorpsbelang is besproken en dat daarmee in zijn beleving de kwestie is uitgepraat. Hij stelt excuses te hebben aangeboden en heeft gezegd dat iets dergelijks nooit weer zal voorkomen. Astro geeft overigens ook aan dat hij daags na het incident een platgegooid mobiel toilet aantrof dat zijn auto blokkeerde.

Buma legt vervolgens uit dat de raad een integriteitsprotocol heeft waaraan ook Astro zich heeft gebonden. Op grond van dit protocol is zijn voorlopige conclusie is dat het handelen van Astro strijdig is met het protocol en dat er dus sprake is van een integriteitsschending. Ter ondersteuning van deze conclusie leest Buma een aantal zinnen voor uit het protocol waarop deze voorlopige conclusie is gebaseerd.

"Integriteit is niet alleen een kwestie van regels, maar ziet ook op de onderlinge omgangsvormen. Een respectvolle omgang met burgers en organisaties, tussen raadsleden onderling en tussen raadsleden en ambtenaren, met behoud van eigen politieke inhoud en stijl, is van belang. In de omgang met burgers, ambtenaren, externe partijen en andere raadsleden wordt van een raadslid correct, fatsoenlijk, en respectvol gedrag verwacht dat vrij is van ongewenste omgangsvormen en grensoverschrijdend en (seksueel) intimiderend gedrag, zoals hinderlijk gedrag, intimidatie, dubbelzinnige opmerkingen, handtastelijkheden, agressie, pesten en discriminatie."

Hij vraagt vervolgens Astro of hij zijn redenering kan onderschrijven. Astro verklaart daarop dat zijn handelen in het kader van dit protocol inderdaad buiten de normen van integriteit kan worden geduid.

Buma legt vervolgens uit dat hij nu op basis van de regeling *Procesafspraken integriteit politieke ambtsdragers gemeente Leeuwarden* een aantal vervolgstappen moet zetten. Ten eerste zal hij contact zoeken met de politie om nog een nadere toelichting te vragen om op grond van deze toelichting te kijken of deze zijn voorlopige conclusie staft. Als dit het geval is zal hij vervolgens de raad van het gebeurde in kennis moeten stellen. De raad zal daarover dan moeten oordelen.

Buma adviseert Astro dit alles met zijn fractievoorzitter te bespreken. Van der Heide biedt aan om samen met fractievoorzitter Spoelman en Astro te kijken wat nu een verstandige volgende stap kan zijn. Hij stelt dat het wellicht goed is dat Astro zelf de raad informeert alvorens de burgemeester na afronding van zijn onderzoek de raad benadert.

Astro geeft aan nu eerst contact met Spoelman te zoeken waarna er contact zal zijn met van der Heide over te zetten vervolgstappen.

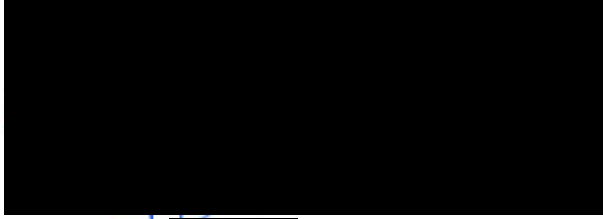
Voor gelezen en akkoord,

Astro,

Buma,

Van der Heide,

Opgemaakt: 11-07-2024 FvdH

ma 8 jul

Ik heb je gemaïld over het incident. Ik denk dat we niet ontkomen aan formele stappen en dat we daar ook niet te lang mee moeten wachten voordat er mensen gaan bellen of stukjes in de krant schrijven.

17:26

Helder. Dank voor je inspanning!

22:02 ✓✓

di 9 jul

Zal ik Pim maar alvast uitnodigen voor een gesprek met ons tweeën?

12:46

Graag 13:18 ✓✓

Linda is op de hoogte je kunt haar bellen.

16:52 ✓✓

do 11 jul

di 9 jul

Zal ik Pim maar alvast uitnodigen voor een gesprek met ons tweeën?

12:46

Graag 13:18

Linda is op de hoogte je kunt haar bellen.

16:52

do 11 jul

 heeft mij gebeld. Hij spreekt maandag de fractie en zoekt ook met jou contact.

20:30

Ik heb een verslagje in je mailbox gestopt.

20:31

vr 12 jul

Nu in een Word document in je mail.

09:50

Ik spreek maandag om 14.00 Pim en Daarna hoor je weer van me

14:32

16:30

1

Pim Astro

wo 17 jul

Dag Sybrand,

Dank voor je brief aan de raad en de minnelijke wijze van afwikkeling van de "kwestie Astro". Waardeer ik zeer.

groet, Pim

18:40

Jij ook dank voor je begripvolle manier van werken. Gr, Sybrand

19:39 ✓✓

Gearchiveerd: dinsdag 3 september 2024 12:32:32

Van: [Heide van der, Frans](#)

Verzonden: maandag 26 augustus 2024 10:29:07

[Redacted]

Onderwerp: FW: Informerende brief aan de raad inzake integriteitsschending

Reageren noodzakelijk: Nee

Precisie: Normaal

Bijlagen:

[Informerende brief aan de raad inzake integriteitsschending 17072024.docx](#) ;

Van: Buma, Sybrand [Redacted]

Verzonden: woensdag 17 juli 2024 16:08

Aan: Griffie [Redacted]

CC: Heide van der, Frans [Redacted]

[Redacted] College B&W [Redacted]

Onderwerp: Informerende brief aan de raad inzake integriteitsschending

Geachte griffie,

Kunt u bijgaande brief doorsturen aan de raadsleden?

Met vriendelijke groet,

Sybrand Buma
Burgemeester van Leeuwarden

Baard, 17 juli 2024

Geachte leden van de gemeenteraad,

Middels dit schrijven informeer ik u over een voorval in de priv esfeer waar ik op 8 juni jl. tijdens de Baarder Merke bij betrokken ben geweest. Naar aanleiding van langdurig door mij ervaren geluidsoverlast ben ik richting de feesttent gegaan met de intentie om met een bijl 'een kabeltje door te hakken' om zodoende een einde te maken aan de overlast door de muziek. Ik heb hierbij afstand gehouden en geen mensen bedreigd. Toen de muziek acuut stopte ben ik direct huiswaarts gegaan.

Op 28 juni jl. heb ik een gesprek gehad met de voorzitter van het Dorpsbelang Baard en de merkecommissie. Tijdens dit gesprek is het voorval besproken en ben ik de op de hoogte gesteld van het feit dat er een melding bij de politie is gedaan. Tijdens dit gesprek heb ik vanzelfsprekend mijn excuses aangeboden en hebben we afspraken gemaakt om dergelijke situaties in de toekomst te voorkomen.

Op 11 juli jl. heb ik een gesprek gehad met de burgemeester en de griffier. Tijdens dit gesprek heeft de burgemeester uitgelegd dat hij op basis van de *Gedragscode Integriteit raadsleden van de gemeente Leeuwarden 2024* en de regeling *Procesafspraken integriteit politieke ambtsdragers gemeente Leeuwarden* een aantal vervolgstappen moet zetten waaronder het informeren van de raad.

Ik besef mij ten zeerste dat mijn handelen van 8 juni jl. onacceptabel is. Juist van een raadslid mag men een respectvolle omgang met mensen verwachten. Ik bied u bij dezen dan ook mijn oprechte verontschuldigen aan voor mijn handelen en zeg u toe dat iets dergelijks nooit weer zal voorkomen.

Gezien het voorval heb ik besloten om mijn functie als tweede vicevoorzitter van uw raad en lid van de werkgeverscommissie beschikbaar te stellen.

Hoogachtend,

Pim Astro

Raadslid GroenLinks Leeuwarden

Gearchiveerd: dinsdag 3 september 2024 12:35:41

Van: [Persvoorlichting](#)

Verzonden: donderdag 18 juli 2024 11:53:00

Aan: [Heide van der, Frans](#)

Onderwerp: Persvraag integriteitsschending 2

Reageren noodzakelijk: Nee

Precisie: Normaal

Dag Frans,

Aanvullend op onderstaand wil [REDACTED] nu weten waarom de muziek dan wel abrupt stopte als de bijl niet is gehanteerd. In de brief van Pim Astro staat namelijk expliciet dat hij afstand heeft gehouden en geen mensen heeft bedreigd.

Ik verneem zoals gewoonlijk graag.

Hartelijke groet,

[REDACTED]

Persvoorlichting

E persvoorlichting@leeuwarden.nl

[REDACTED]

Gemeente Leeuwarden
Oldehoofsterkerkhof 2
Postbus 21000, 8900 JA LEEUWARDEN
T 14 058 | www.leeuwarden.nl | [Twitter](#) | [Facebook](#)

Van: Persvoorlichting

Verzonden: donderdag 18 juli 2024 11:37

Aan: Heide van der, Frans [REDACTED]

Onderwerp: Persvraag integriteitsschending

Goedemorgen Frans,

Journalist [REDACTED] heeft één vraag betreffende het geval integriteitsschending van Pim Astro: heeft hij de bijl daadwerkelijk gebruikt om de muziek te stoppen of was zijn verschijnen alleen al voldoende.

Ik verneem graag.

Hartelijke groet,

[REDACTED]

Persvoorlichting

E persvoorlichting@leeuwarden.nl

[REDACTED]

Gemeente Leeuwarden
Oldehoofsterkerkhof 2

Postbus 21000, 8900 JA LEEUWARDEN

T 14 058 | www.leeuwarden.nl | [Twitter](#) | [Facebook](#)

**GLOBAL
GOALS
GEMEENTE**

Gearchiveerd: dinsdag 3 september 2024 15:51:16

Van: [REDACTED]

Verzonden: Tue, 16 Jul 2024 12:34:22

Aan: [Heide van der, Frans Buma, Sybrand](#)

Onderwerp: RE: 20240716 Brief Pim Astro v0.1

Urgentie: Normal

Precisie: None

Bijlagen:

[Informerende brief aan de raad inzake melding incident raadlid.docx;](#)

Ik heb voor dadelijk, snel even een concept informerende brief aan de raad opgesteld. Ik heb hem zo kort mogelijk gehouden en ik zal hem vanmiddag toelichten.

Groet, [REDACTED]

Van: Heide van der, Frans [REDACTED]

Verzonden: dinsdag 16 juli 2024 12:46

Aan: Rijnsoever van, Wilmar [REDACTED]

CC: Buma, Sybrand [REDACTED]

Onderwerp: 20240716 Brief Pim Astro v0.1

Wilmar,

Zit de hele dag in BHV cursus. Lees je alvast even mee?

Gearchiveerd: dinsdag 3 september 2024 15:48:14

Van: [Heide van der, Frans](#)

Verzonden: dinsdag 16 juli 2024 16:20:20

Aan: [Astro, Pim \(GroenLinks\)](#) [REDACTED]

Onderwerp: 20240716 Brief Pim Astro v0.1

Urgentie: Normal

Precisie: None

Bijlagen:

[20240716 Brief Pim Astro v0.1.docx](#);

Met een kleine toevoeging in rood, zoals zojuist afgesproken.

gr

Gearchiveerd: dinsdag 3 september 2024 15:51:25

Van: [Heide van der, Frans](#)

Verzonden: woensdag 17 juli 2024 15:45:12

Aan: [Raadsleden Fractieassistenten Leeuwarden](#)

Cc: [College B&W](#)

Onderwerp: 20240717 Brief Pim Astro.pdf

Urgentie: Normal

Precisie: None

Bijlagen:

[20240717 Brief Pim Astro.pdf](#);

Leden van de raad,

Graag uw aandacht voor bijgevoegde brief van de heer Astro

Met vriendelijke groet,

Frans van der Heide

Van: [Griffie](#)
Verzonden: Thu, 18 Jul 2024 08:47:41
Aan: [REDACTED]
Cc: [Heide van der, Frans](#)
Onderwerp: Getekende brief Pim Astro
Urgentie: Normal
Precisie: None
Bijlagen: [Gescand document.pdf](#);
Gearchiveerd: dinsdag 3 september 2024 15:51:29

Dag [REDACTED],

Hierbij de getekende brief Pim Astro.

Groet,

[REDACTED]
Griffie

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: [REDACTED]
Verzonden: donderdag 18 juli 2024 10:24
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: Gescand document

Open de bijlage

Bestandstype bijlage: pdf, Multi-Page

Naam apparaat: LWDMULTI26

Gearchiveerd: dinsdag 3 september 2024 15:51:20

Van: [Heide van der, Frans](#)

Aan: [REDACTED]

Onderwerp: FW: 20240717 Brief Pim Astro.pdf

Urgentie: Normal

Precisie: None

Bijlagen:

[20240717 Brief Pim Astro.pdf](#)

En hierbij de brief van Astro.

Gr.

Frans